54

RAADIO

„Raadio käsiraamat“ on hädatarvilik igale raadio-kuulajale.

Hind 3 krooni

27. dets. 1931 — 2. jaan. 1932 Hind 10 s

Tujuküllaseid jõulu-pühi kõigile raadiokuulajaile soovib ajakiri „Raadio“

Ringhäälingu tegevus viie aasta jooksul arvudes

Väljavõte K. Reinmanni raadiokõnest 18. detsembril s. a.

Ringhääling on viie aasta jooksul töötanud ümarguselt 8000 tundi. Esimestel aastatel oli ringh. töötundide arv väiksem, kuid kord-korralt suurenedes on see nüüd tänavu üle 1800 tundi aastas. Raadio loenguid ja kõnesid on viie aasta jooksul peetud üle 3000. Kõige rohkem on peetud loenguid arstiteaduse, tervishoiu ja kehakultuuri alalt, siis põllumajanduse, kodumajanduse, rahvamajanduse, ühistegevuse ja muude majanduslike küsimuste üle, samuti keeltetunde, mitmesuguste tehnikaalasse puutuvate küsimuste üle, kodaniku ja ühiskonnateaduse, õigusteaduse, loodusteaduse, kirjanduse, kunsti ja väga mitmesugustelt muudelt aladelt; peale selle hulk reisikirjeldusi, lugemistunde, kuuldemänge, kirjanike esinemisi jne. Esinenud lektorite ja kõnelejate arv ulatab sadadesse, enamikus meie parimad ja tuntuimad eriteadlased ja avaliku elu tegelased.

Üleval: Õp. TALLMEISTER, jutl. esim. pühal Pühavaimu kir.
All: Õp. KUBU, peab jumalat. Jaani kirikust jõulu laupäeval

Lisaks mainitule on viie aasta jooksul raadiotee ülekantud ligi 500 lastetundi, paarkümmend õpiringi koosolekut ja 120 üldtähtsusega aktust, vaieluskoosolekut ja pidulikku sündmust (laulupeod, välismaade riigipeade külaskäigu juhtumid jne.), kus on tuntud tegelaste poolt peetud üle 300 kõne. Jumalateenistusi on üle kantud Tallinna saatja kaudu ümarguselt 350, peale selle üle 120 jumalateenistuse Tartust. Siis tuleks veel ringhäälingu saatekava sõnalise osa alalt mainida raadioreportaazi, teaatritest ülekandvaid näidendeid, regulaarselt antavaid päevauudiseid, turuhindade- ja ilmateateid jne. Aasta jooksul on nii Tallinnast kui Tartust raadioteel ülekantud pea kõik tähtsamad rahvuslikud, riiklikud ja seltskondlikud suursündmused.

Ringhäälingu muusikaline kava, vaatamata sellele, et see kõige enam on esile kutsunud pretensioone, on siiski niivõrd kirju, et raskusi sünnitab selle gruppeerimine ja kokkuvõtete tegemine. Ajapoolest on muusikalise osa peale kulunud üle poole ringhäälingu saateajast. Peale Ringhäälingu orkestri on sagedasti esinenud „Estonia“ orkester (ülekanded), Edu, Kaitseväe, Kaitseliidu, Töölisteaatri, mandolinistide ja muud orkestrid. Peale selle kammermuusika alal mitmesugused kvintetid, kvartetid ja triod. Laulukooridest on esinenud kaunis sagedasti Estonia Muusika-osakonna, Tallinna Rahvaülikooli, Nõmme Rahvaülikooli, „Raudami“, Koolinoorsoo ja Töölisteaatri segakoorid ja vene meeskoor. Vokaal- ja instrumentaal-soliste on esinenud arvult üle 170, pea kõik meie tuntuimad jõud ja mõned välismaalased kokku umbes 1800 korda, väga mitmekülgsete ettekannetega. Kaunis suurel arvul on iga aasta edasi antud nii „Estonia“ teatrist kui heliplaatidelt ooperisi, sümfooniakontserte, „Estoniast“, Vanemuisest ja stuudiost operette jne. Rohket poolehoidu on võitnud avalikud raadioõhtud ja vaimulikud kontserdid. Heliplaate on meilgi, samuti kui mujal Euroopa ringhäälingutes, kavva paigutatud rohkesti, ja ka sisult ning kvaliteedilt ei jää nad alla Euroopas ettekantavaist, sest plaadid on üldiselt samad. Nõrgaks kohaks meie saatekava muusakalises osas on väikese koosseisuga orkester, kuid oma väikeste võimaluste tõttu peame selle parandamist lootma alles tulevikult. Samuti peavad olude paranemist ootama ka mõnedki muud kavatsused saatekava parandamise alal.

Üldiselt tohiks siiski ka meie ringhäälingu saatekavas leiduda igale kodanikule midagi, mis teda võiks rahuldada, ja selle tõttu ei saa viimasel ajal sagedaks muutunud saatekava absoluutselt mahategevaid arvustusi võtta erapooletutena.

Tellimishind:
aastas . . Kr. 4.50
6 kuud . „ 2.40
3 „ . „ 1.20
1 „ . „ 0.40
Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid

RAADIO

ÜLERIIKLISE EESTI RAADIOÜHINGU HÄÄLEKANDJA
ILMUB KORD NÄDALAS
Toimetuse ja talituse aadress: TALLINN, ETK Lai 41. Telef. ETK 32
Avatud kella 11—1

Kuulutuste hind:
kuulutuste osas 6 senti mm
teksti ees 8 „ „
tekstis 10 „ „
saatekavas 12 „ „
Hind arvatud kuulutuste veeru laiuse järele

Nr. 54 **24. detsembril 1931** **I aastakäik**

Ringhäälingu pahede kõrvaldamisest

Dr. *H. Mäe*

„Raadios“ nr. 51 püüdsin lühidalt kokku võtta seda, mida oleks vaja ette võtta meie raadioolude parandamiseks ja jõudsin vaid kokku võtta tegureid, mis o/ü. Raadio Ringhäälingust ja osalt ka riigist olenevad. On aga veel mõni pahe, mida oleks vaja lähema vaatluse alla võtta ja kõrvaldada. Neist järgnevalt mõni sõna.

Raadio pahede kõrvaldamine on suures enamikus rahaküsimus ja seepärast igale raadiokuulajale eriti tähtis raadio levimine üle maa, s. t. abonentide arvu tõus, mis ka Ringhäälingu tulusid tõstes parandab praeguseid olusid väga tunduvalt. Üheks suuremaks tõkkeks raadio levimisel üle maa on propaganda täielik puudumine ja osa ajakirjanduse eitav suhtumine raadiosse.

Igale kuulajale on selge, et raadio levinemisele vaid kasuks oleks raadiokuulamise propageerimine Ringhäälingu poolt. See võiks sündida vast sel viisil, et Ringhääling paneks ametisse instruktori, kes mööda maad ringi sõites õpetaks kuulajaid aparaate õieti käsitama ja eeskätt ilmuks nende kuulajate juurde raadiokuuldavust kontrollima, kust saabub kaebusi halva kuuldavuse üle. Sama istruktor võiks ka vabal ajal maal ja provintsi linnades demonstreerida hää aparaadiga kuuldavust. Mäletan suvist Saaremaa sõitu, panime seal Neudorfi 4-lambilise aparaadi töötama ja maainimesed muudkui imestasid; mõned neist omandasid omale hiljem aparaadid, mõned parandasid aga olemasolevaid. Kuressaare postkontori aknal andsime edasi õp. Tallmeistri jutluse, mille tagajärjeks oli asjaolu, et lähedalolevast kirikust paljud ära tulid ja postkontori hoovile istusid Tallmeistri jutlust kuulama. Kõik tõendasid otsekoheselt, et nii puhtalt ja valjult nemad veel Tallinna jaama ei ole kuulnud. Pea sama tugevalt oli seal kuulda ka Tartu jaam. Järeldada on, et sinnamaani enamik ei osanud õieti oma aparaati käsitada ja seepärast ei kuulnud ka hästi.

Tarvilik oleks ka nõuanne aparaatide ostmisel, vähemalt negatiivne nõuanne, sest kuuldavasti püüavad maal agendid ostjaile kaela määrida vananenud aparaate. Ostja pettub siis ringhäälingu kuuldavuses, kõneleb sellest teistele ja teebki kahju raadio levimisele.

Samasugust kahju teeb ka ajakirjandus, kes täiesti mõistmata põhjusil järjekindlalt avaldab ainult eitavaid kirjutisi raadio kohta. Lugejaskonnas loob see suhtumine samuti eitavat meeleolu raadio kohta ja takistab raadiolevingut. Muis asjus püüab ajakirjandus igapidi rahvuslikele ettevõtetele kaasa aidata, ka siis, kui nad alles veel algusraskustega võitlevad, raadio suhtes aga imelikul kombel loob meeleolu vaid rahvusliku raadio vastu. Näib, et ka ringhääling selles päris süütu ei ole, sest näib puuduvat ajakirjanduse informatsioon ringhäälingu poolt. Kui ringhääling ise ajakirjandust oma positiivsetest sammudest ei informeeri, siis jääb ajakirjandusele vaid negatiivne informatsioon järele.

Raadio levimiseks ja paranemiseks aitab suurel määral kaasa puhas laine ja saatekava mitmekesisus. Võtame aluseks viimase. Saatekava mitmekesistamiseks on vaja reportaazhi, ülekandeid väljastpoolt stuudiot jne. Harilikuks nähteks on aga, et ülekanded ja reportaazh halvasti õnnestuvad kuuldavuse poolest, nimelt halbade telefoniliinide tõttu. Võtan näiteks hiljutise kontserdi ülekande Nõmme Rahvaülikoolist: kirjaliku telefoniliini tellimise peale vaatamata ei saanud kohaletulnud ringhäälingu ametnik liini Tallinna. Alles tema läbirääkimiste põhjal keskjaamadega sai ligi 10-minutilise hilinemisega liini, kuid see liin oli niisugune, et mitte telefonikõnestki aru ei saanud. Raadios kuulis kõike muud, ainult mitte kontserti. Mina kasutan Nõmmel telefoni iga päev väga ohtralt ja tean seepärast liinide kuuldavust: nii halba liini, nagu kontserdiks antud, pole ma veel kuulnud. Näib nagu oleks telefonivõrk meelega püüdnud kontserdi ülekannet halva liini läbi rikkuda. Nii ei ole aga mitte üksi selle kontserdiga, vaid ka teiste ülekannetega. Postivalitsus võtab ringhäälingult samasugust maksu telefoniliinide kasutamise eest, nagu teisteltki abonentidelt, kuid millegipärast annab ringhäälingule halvemad liinid. Niisuguste ülekannete kuulamine ei ole raadiokuulajale lõbu, ja täiesti õigustatud on vihastamine sel puhul.

Ringhääling hommikumaal

Alles läinud talvel hakkas Türgi saatja Istanbul töötama suurema võimsusega, mille tagajärjeks oli saatja kuuldavuspiirkonna laienemine Ida-Euroopas ja Väike-Aasias. Igal õhtul olid ülekanded hästi kuulda Kesk- ja Põhja-Euroopas, kuid eeskava polnud küllalt mitmekesine.

Käesoleva aasta alul juhiti kuulajate tähelepanu vaibad. Need panevad teda imestama juba moshees, aga siin, neis võrdlemisi väikesis ruumes pääsevad veel enam mõjule. Suuremat stuudiot tarvitatakse igasuguste kontsertide ülekandmiseks, kuna vähemat, mis helikaja suhtes täiesti rahuldav — kõnedeks ja kammermuusikaks. Türgi ringhäälingu stuudiot võib võtta eeskujuks, sest seni

Tantsuorkester „Red Hot Ramblers" mängib teisel pühal ringhäälingus

„Rütm" *„Meloodia"* *„Hõbevask"*

jälle kord türgi ringhäälingule. Peaaegu kõik Euroopa suuremad raadioajakirjad teatasid, et suurepärane Aja Sofia moshee, Konstantinoopolis, muudetakse ringhäälingu saatjaks. See üllatas paljusid, sest kõik, kes tunnevad Türgit, on kindlad selles, et türklane jääb oma usule truuks, ükskõik kui palju ta ka Lääne ideesid oman daks. Ja kõik, kes on näinud Aja Sofia mosheed, millega võib kõrvutada ainult Püha Peetri kirikut Roomas, ja kes kunagi astunud sellesse aastasajandi vanusesse pühakotta, on veendunud, et türgi ajakirjanikud, kes saatsid need teated laia maailma, tegid suure vea.

Sihvakad, kaunid minaretid määrati antennide mastideks ja suur saal, mida silmadega võimatu otsast otsani mõõta, stuudioks.

Türgi ringhäälingu peadirektor Hagreddin Bey'le tehti ettepanek anda edasi teenistust mosheest, nagu antakse jumalateenistust üle igas kirikus Euroopas, kuid seda leiti nii usulisil kui ka tehnilisil põhjusil võimatuna. Türgi ringhäälingu stuudiod asuvad peapostkontori ehitises, Galatas, ja on nii mõnegi Euroopa saatja omast paremad.

Suursuguse ja sügava mulje jätavad külalisele kallihinnalised

Kõik koos

on saavutanud ainult moodsamad Euroopa ringhäälingud selliste akustiliste omadustega stuudioruume. On harilik, et pehme mööbel ja vaibad sumbutavad häält, aga siin need arvukad vaibad, millega kaetud põrandad ja seinad ei moonuta heli.

Väikesed Türgi muusikainstrumendid, mida sageli võis kuulda läinud talvel, seisavad vähema stuudio nurgas. Seal on näiteks „kemenche" — väike kolme keelega muusikariist, siis väike trumm, mis annab türgi muusikale omapärase, imeliku rütmi, mis Läänele tundub peaaegu hüsteerilisena, siis veel „ut" — väike ühe keelega instrument. Kõiki neid mängib üks mees, sümpaatne Messoud Djemil, tuntuima türgi helilooja poeg. Ta räägib sama vabalt inglise-, prantsuse- ja saksakeelt, kui türgi keelt, ning ühes oma 17-aastase naisega annab edasi kõik võõrkeelsed teated.

Lääne-Euroopale, kes harjunud raadiomuusikaga ja sümfooniakontsertidega, tundub türgi eeskava liiga primitiivsena. Samuti nagu Euroopas, nii ka siin peab ringhäälingut üleval kuulajaskond. Praegu on registreeritud ainult 5000 maksulist kuulajat. Raadiojäneste arvu Euroopa-Türgimaa ja Aasia osas arvatakse 20.000,

kuna Türgi laiad piirid ja hõredalt asetatud külad takistavad nende tabamist. Suurem osa kuulajaist asub Konstantinoopolis, mõned sajad ainult Türgi uues pealinnas Ankaras (Angoora). On väljatöötatud seadus, mis määrab igale raadiojänesele kõrge karistuse, aga see on vaid paberil; tegelikult ei talitata nende järele. Türgis on enam raadiokuulamise segamisi kui kuskil mujal maailmas. Konstantinoopolis segab igasuguse lainepikkusega vastuvõtmist tihe laevaliikumine Mustal- ja Marmaramerel. Väike-Aaasias on atmosfäärilised segamised nii tugevad, et terves aastas on vaid mõni päev segamatut vastuvõttu. Hää aparaadiga võib kuulda ainult Bukaresti päeva ajal. Vene jaamu kuuleb ainult õhtul. Võib kuulda Viini, Budapesti, Breslaud, Heilsbergi, harilikult ka Londonit ja Tuluusi, kuid ikka enamasti kõnesid. Teisi jaamu on võimatu kätte saada. Ankaras on isegi lühilaine vastuvõtmine segatud atmosfääriliste mõjude läbi.

Neis olukordades on arusaadav, et laiemal rahvahulgal on vähe huvi ringhäälingu vastu, kuigi Türgi valitsus edumeelse Kemal Pashaga eesotsas, toetab seda suuresti. Primitiivsed programmid, millest jutt eelpool, on tingitud vähesest kuulajate arvust ja seetõttu ka vähesest sissetulekust. Istanbuli muusikaline kava koosneb kahetunnilisest türgi muusikast ja kahetunnilisest euroopa muusikast — viimane enamalt jaolt grammofonimuusika näol. Ainult harva mängib väike 8-meheline orkester.

Türgi ringhäälingu arengut takistavad kõrged sisseveo tollid raadioaparaatidelt. Seetõttu leiab Türgis raadioamatööride liikumine suurt poolehoidu. Leidub raadioamatööride ringkondi, kus suure huviga loetakse kõiki nimetamisväärsemaid Euroopa raadiolehti. Amatöör lühilainesaatjate kasutamine on seaduse poolt täielikult keelatud; isegi vastuvõtmine lühilainel.

Türgi ringhäälingu väljavaated on siiski lootusrikkad. Istanbuli vastuvõtmine 300-miililise raadiusega on üsna kerge ja 600-miililise raadiusega kaunis hää. Aasia saatja — Ankara, ehki töötades sama lainepikkusega, on vaevalt kuulda. See oleneb kahtlemata Väike-Aasias asuva Türgimaa osa erilistest geoloogilistest tingimustest.

Eesti raadio-muusika

27. dets. 1931 — 2. jaan. 1932

Vastavalt pühade vaheaegsele meeleolule on kontsertide programmid koostatud kergest ajaviite iseloomuga muusikast. Ainult uus aasta tahab alata tõsise muusikaga ja nimelt kogu maailma lemmikautori — Tshaikovsky — teostega. Kontsert algab 5 sümfooniaga (f-moll. op. 64), imekena teosega milline esitab T. tema küpsuse ja ühtlasi ka kuulsuse tipul. 4, 5, 6 sümfoonia moodustavad kolmiku, milline niipea ei sure, igatahes niikaua mitte, kui publikus veel pesitsemas ilutunne. 5 sümfoonia kuulub „äraseletatud“ T. loomingusse, ja sisaldab endas kõiki T. iseloomustavaid külgi: slaavi lürismi ja sarmaatia metsikust, ühenduses Läänе-Euroopa kultuuriga.

Edasi kuuleme d-dur viiuli kontserti (op. 35) M. Elmani ettekandes, seda viiuli kontserti, mida kuulus viini kriitik *Hanslich* nimetas ta ilmumisel — „haisevaks muusikaks“, kuid milleta on võimata kujutada praegu viiuldaja repertuaari. Tempora mutantur, et nos mutamur in illis! Ka see pala on enam kui tehniline „tükk“, hääs ettekandes ei tahagi meie mõtelda talle kui kontserdile...

Kunagi kuulsalt Leonid Sobinovilt saame kaks Lensky aariat („Eugen Oneginist“) ning lõpuks „Itaalia Capriccio“ — teos, milline komponeeritud mälestuseks T. Itaalia reisudele, eriti aga ka armastatutele Florentzile...

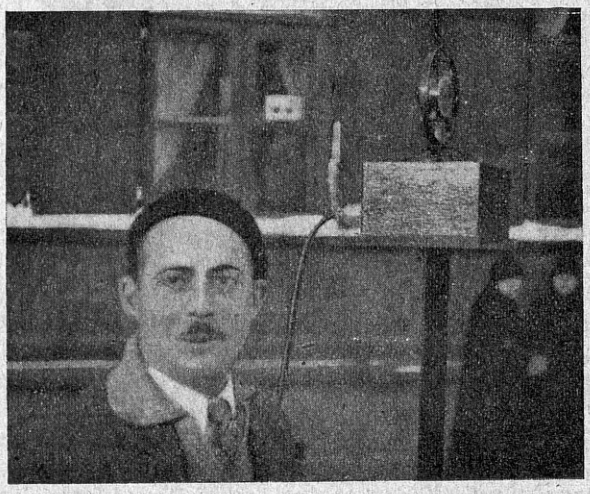

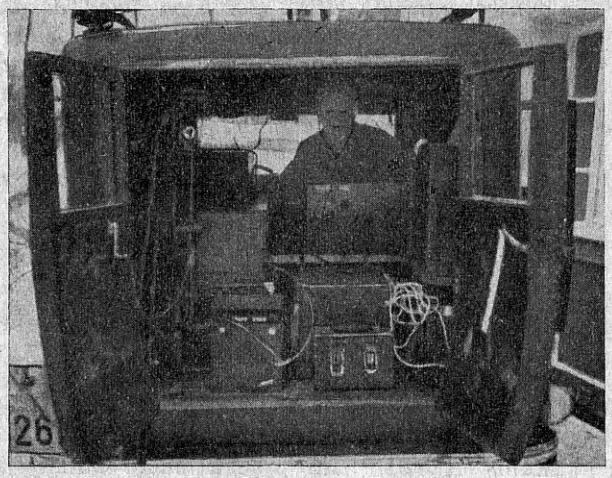

Teatavasti viibisid neil päevil Eestis „Fox“ filmiühingu tegelased, kes siin väntasid helifilmile muuseas ka meie riigivanema hra Päts'i. Vasakpoolsel pildil „Fox'i“ helioperaator mikrofoniga; paremal — heliauto sisemus.

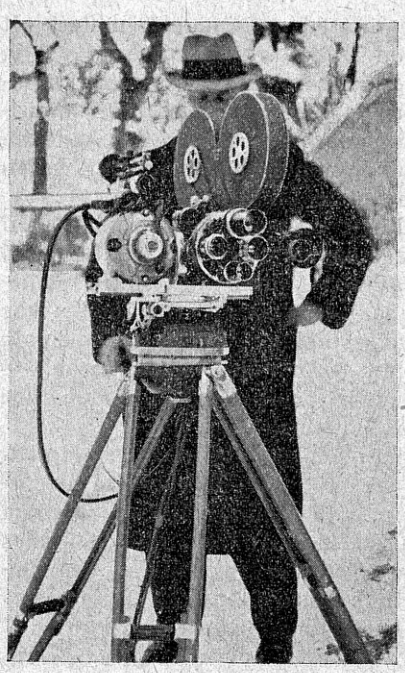

„Fox'i" operaator filmkaameraga

Saatekava-komitee abiesimees K. Jürgenson 50 a.

Teedeministri abi hra K. Jürgenson, kes on ka Ringh. saatekava-komitee abiesimees, sai 23. detsembril s. a. 50 a. vanaks. Hra Jürgensoni tuntakse kui objektiivset ja häätahtlikku raadiosõpra, kes kõigiti püüab kaasa aidata meie raadioasjanduse arenemiseks. Seepärast on eesti raadiorahval põhjust hra Jürgensonile tema 50 a. sünnipäeval saata soojemaid tervitusi ning soovida jõudu jatkata tööd eesti raadioasjanduse eduks.

Lühilaine-jumalateenistus.

Chikago lühilainesaatja W9XAA, 25,30 m 11840 kHz, saadab korrapäraselt igal pühapäeval jumalateenistust Chikago „Seventh Church of Christi" kirikust. Jumalateenistus algab meie aja järele 18.30 ja kestab kuni kella 20.00. Jaama juhatus on väga tänulik kõigi teadete eest, mis saabuvad kuulajaskonnalt jaama kuuldavuse kohta. Teateid palutakse saata aadressil: saatejaam W9XAA, Chicago, Illinois, U.S.A. 666 Lake Shore Drive.

Kohvervastuvõtja, arhitekt ja metsaülem

Raadio jõulujutt

Ettevaatlikult lõikas tugevas mehekäes olev hõbedane paberinuga lahti pikliku, sinise ümbriku. Väljus kiri järgmise sisuga:

Kallis sõber Jaanus!

Nagu tead, pole ma ikkagi veel abiellunud ja mõte, tulevaid jõulupühi jälle üksi veeta oma metsaülemamajas, kesk Virumaa metsi, ajab mulle kohutava hirmu peale. Kuna Sina, sõber, mind siin veel pole külastanud, siis teen Sulle tõsise ettepaneku sõita ühes naisega pühiks minule külla. Hoolitsen teie väärika vastuvõtu eest ja teisel pühal viin Teid suuskadel vaatama koobast, kus magab uhke karu. Kui ma Sinult eitava vastusega kirja ei saa, siis saadan sulase saaniga jõululaupäeva pärastlõunasele rongile Sonda jaama vastu.

Loodan kindlasti teie tulekule ja tervitan Sind ja Sinu naisukest

Eevald Seidla.

19. detsember 1931. a.
„Kasela'l".

Arhitekt Jaanus Veidla tõusis joonestuslaua tagant ja sammus, kiri käes, naise tuppa.

Priske välimusega naine suurtes sarvprillides istus parajasti kirjutuslaua taga ja kirjutas nobedasti midagi suurde raamatusse.

„Kallis Helve! Sain praegu oma sõbralt ja koolivennalt Seidlalt kutse külla minna tema juurde pühadeks. Ta on armastusvääriline noormees, kuid metsaülema elukutse sunnib teda elama Virumaa metsades, 40 kilomeetrit lähemast raudteejaamast Meie oleme küllalt nautinud pealinna lõbusid äri ja pühapäevil ning oleks kenaks vahelduseks veeta kord jõulud maal."

Kuldsulg lakkas kirjutamast ja naise sinisilmad pöördusid etteheitva pilguga mehe poole.

Priske naine suurtes sarvprillides istus parajasti kirjutuslaua taga...

„Kuule, Jaanus, sa oled vist unustanud, et pean olema jõuluvanaks „moraalsete naiste ühingu" poolt korraldatud jõulupuul teise püha õhtul „Kuldse Klubi" saalis. Olen jõudnud sellega seltskondliku trepi alumisele astmele ja tahan ülespoole sammuma hakata. Kui tulen aga ühes sinuga „Kasela" tallu, siis pean vaeva nägema uue juhuse otsimiseks seltskondliku karjääri algamiseks. Mine parem üksi, mu kallis!"

„Aga sul on ju igav teistel pühadel, Helve!"

„Pole viga, küll ma endale meelelahutust leian!“

„Meie ei otsusta seda veel täna, käsitame seda küsimust hiljem veel kord.“

Järgmisel päeval kõndis Veidla tänavail sügavais mõtteis. Linnaelust, sõpradest, autode vurinast ja tööst tüdinenuna veetles teda tõsiselt sõit maale. Arvas, et naine võib tõesti üksi jääda korraks linna. Hakkas arvama, et midagi oleks tarvis viia sõbrale pühade kingiks. Ei tulnud aga meelde midagi sobivat. Peatus ühe vaateakna ees. See oli lihtsajooneliselt, kuid mõjuvalt dekoreeritud. Domineerisid raadio vastuvõtjad. Arhitektina polnud Veidla veel huvi tundnud raadio vastu, kuid teda meelitasid uute vastuvõtjate kaunid välisvormid. Akna vasemal nurgas märkas ta sildi:

Moodne kohvervastuvõtja.

Süsteem „Kontrapunkt“. Sobiv reisidel ja nädallõpuks. Vastuvõtja, valjuhääldaja, akku ja anoodpatarei — kõik monteeritud ülitugevasse fiiberkohvrisse. Põrutusi ei karda. Antenn tasuta kaasa. Ülesseadmine poole tunni jooksul. Bruttokaal 10 kg. Hind kõigest kr. 90.—.

See reklaam ja kohvri tõesti kena välimus e jätnud mõjutamata Veidlat.

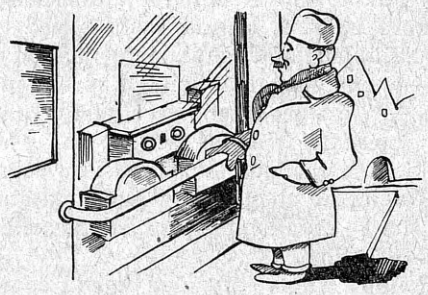

Peatus ühe vaateakna ees...

Aegamööda, kuid paratamatult tärkas temas idee osta endale see huvitav vastuvõtja, võtta kaasa maale ja seal üksinduses õhtuti nautida muusikat ja meeleolusid tervest Euroopast.

Veel kõhklevalt astus ta kaupluse uksest sisse ja palus demonstreerida endale soovitud aparaati. Tagajärjed rahuldasid teda — selgelt ja valjult kuulis ta kommunistlikku propagandat Moskvast, õrnalt paitas ta kõrvu Pariisist kostev lõunane kontsert, isamaalikus vaimustuses kuulas ta türgi keele õppetundi Soomest.

Veerandtund hiljem väljus ta ärist, käes „Kontrapunkt“-süsteemiline kohvervastuvõtja.

Jõululaupäeval kell 2 pärast lõunat lehvitas peajaama perroonil proua Veidla siidist taskurätti lahkumistervituseks rongile, mis viis ära mehe.

Mugavalt toetus pehmele polstrile reisija. Kergendatult tõmbas hinge, jättes maha suurlinna, kergemeelsed sõbrad ja naise. Jah, isegi noor ja naine oli koormaks muutunud, millest hää vabaneda hetkeks.

Tunnid möödusid kiiresti, õhtune hämarik hakkas pimeduseks muutuma ja kell 5 peatus rong Sondas.

Kaks kohvrit käes, astus rongilt maha Veidla ja nägi kohe enese ees seismas noort sulast, kes aupaklikult kätes muljus karvamütsi.

„Olen vist õige härra ikke leidnud?“

„Aga kes see õige härra siis peab olema?“

„Eks ikke see insenjööri härra, kes metsaülema juure sõidab!“

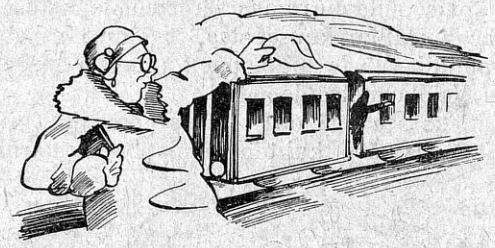

Pr. Veidla siidist taskurätt lehvitas lahkumistervitust...

„See ma olen küll! Kas hobused ootavad juba?“

„Kõik on korras! Läki aga minema! Hobused kipuvad kibedasti kodu poole.

Soe kasukas oli Veidlale vastu saadetud ja termospudelis kuuma kakaod. Tee oli libe ja kaks kõrbi laia saani ees tõmbasid tugevasti.

Viimased lumetuisud aga olid tugevasti mõjutanud tee profiili. Veidlale näis, nagu sõidaks saan meetrilaiust katuseharja mööda ja mõlemal pool teed sügavad orud.

„Tuul on tee hange ajanud kõvasti“, ütles sulane. „Tulles läksin mitu korda ümber, aga ega see midagi tee pehme lume ja paksu kasuka juures.“ Ja juba tundiski Veidla, kuidas saan hakkas vajuma külili, ja enne, kui mehed said välja jalad vaiba alt, et nende abil saani tasakaalus hoida, oli maailm järsku tagurpidi, suud ja ninad lund täis ja ainult arhitekti jalad siplesid õhus. Neid pidi tõmbas sulane ta kraavist välja ja aitas saani. Korjas siis ka kohvrid üles ja pakkis hoolikalt mõlemad vaiba alla. Sõit läks jälle edasi.

Ei jäänud see kukkumine viimaseks. Korrapäraselt igas veerandtunnis puistas saan oma sisu lumme. Paar viimast korda sündis see metsateel ja meeste pead ning kohvrid kolksatasid vastu puid ja kände.

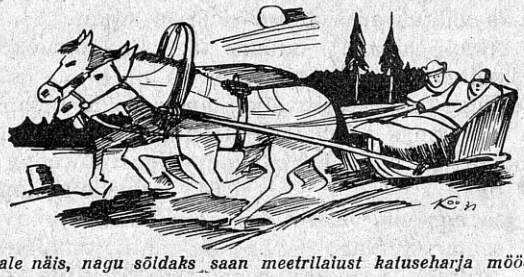

Veidlale näis, nagu sõidaks saan meetrilaiust katuseharja mööda..

Viimane ümberminek sündis just metsaülema värava ees ja Eevald Seidla enese sõbralikud käed aitasid püsti koolivenna, kaisutasid teda ja vedasid ukse poole.

„Tubli, et sa vanamees tulid! Aga mispärast üksi, kas naine on mulle vihane või oled sa koguni lahutatud juba?“

„Pole midagi sarnast! Ainult seltskondlikud kohustused sundisid teda linna jääma“, vastas Veidla.

Möödus pooltundi ja siis istusid sõbrad söögilaua ääres ja lasksid teenija valmistatud jõulutoite endale maitsta.

„Oh, oleksin peaaegu unustanud! Lase, kallis sõber, oma sulane ronida järgemööda katusele ja siis ühe korraliku kuuse otsa, et tõmmata mainitud kahe punkti vahele minu poolt antava vasktraadi“, hüüdis Veidla metsaülemale.

„Milleks see hää on?“ küsis peremees.

„Küll siis näed, kui töö valmis!“ vastas arhitekt.

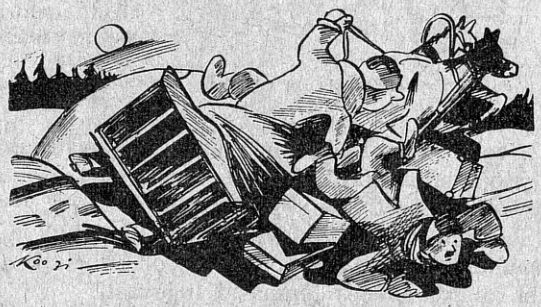

Korrapäraselt igas veerandtunnis puistas saan oma sisu lumme...

Peremees kutsus sulase ja Veidla avas kohvrikaane ning võttis sealt traadirulli.

Rahulikult sõid mõlemad edasi. Ühised mälestused koolipõlvest ja üliõpilasajast tekitasid sõbraliku ja rahuliku meeleolu. Õhus tundus kuuselõhna, teisest ruumist tulevat. Petrooleumlamp põles tasase surinaga ja kõik tundus Veidlale nii armsana ja kodusena, tuletades meelde lapsepõlve.

Õhtusöögi lõpetades siirdusid sõbrad kuuse juurde, et küünlaid süüdata. Kohe ilmus ka sulane teatega, et traat on üles tõmmatud ja allarippuv ots vaatab just õhuaknast sisse.

Tähtsa liigutusega avas Veidla selle, tõmbas traadi sisse ja sulges kohe akna. Siis võttis teise traadirulli, mässis paar korda ümber kõhuka, raudplekiga ülelöödud ahju ja tõi mõlemad traadiotsad lauale.

Imestusega jälgis metsaülem sõbra tegevust ja lõpuks välkus arusaamise säde ta silmis.

„Nüüd taipan!“ hüüdis ta. „Sa tõid enesega üheskantava raadioaparaadi.“

„Ehk kohvervastuvõtja, nagu kõlab uuem termin“, täiendas Veidla. „Mõtlesin, et oleks vist päris kena sul pühade ajal kodus igast Euroopa nurgast hääli kuulda, ja tõin siis kaasa selle riistapuu.“

Sea aga siis rutem üles see kohvervastuvõtja! Ehk saame kuulda siis ka jõuluõhtu jumalateenistust kirikust. See tekitab sobivalt müstilise meeleolu“, sõnas metsaülem Seidla.

Ettevaatlikult võttis Veidla kohvri ja asetas selle lauale. Avas kaane ja asetas selle vertikaalsesse asendisse, ning sõprade poole vaatas kaande sisseehitatud valjuhääldaja.

Tähtsa ilmega võttis Veidla antennitraadi ja kinnitas klemmi A külge; ahju ümbert tulev traat kujundas enesest maaühenduse ehk vastukaalu ja kuulus kinnitamisele klemmi M alla. Ühest õõnsusest võttis ta välja kolm puuvilla pakitud lampi ja asetas need vastavatesse soklitesse. Siis lülis sisse voolu ja hakkas keerama kondensaatori nuppe. Ei olnud kuulda midagi — kõik nuppude käsitamine oli asjatu.

Siis meelestusid arhitektile kohvri kukkumised vastu puid ja kände siiasõidul. Et vaadata, kas pole vast ühendused katkenud, avas ta vastuvõtja sisemise kaane ja nägi ebameeldiva üllatusega, et sisemus oli täiesti segamini põrunud. Ühendustraadid olid vallandunad klemmidelt, kondensaator rippus üht nurka pidi traadi otsas, poolid olid laperiku kuju omandanud.

Viha vallutas mehe ja ta otsustas katsuda vastuvõtjat korda seada. Laskis otsida metsaülemal kruvikeeraja, viili, tangid ja haamri, võttis seljast kuue ja asus tööle, enne hoolikalt uurinud sisekülje kleebitud skeemi.

Poolid kloppis ta õigeks, kondensaatori kinnitas kohale, traadid kinnitas uuesti klemmide alla, enne ühenduskohti viiliga puhastades. Akkud ta võttis välja ja vaatas neid vastu valgust. Anoodpatareid raputas ja pani keele klemmide vahele. Korras olid mõlemad vooluallikad.

Kõik oli ta välja kiskunud ja uuesti tagasi asetanud, kuid häält ei tulnud vastuvõtjast.

Jõuluküünlad olid süütamata jäänud ja sõber tegi ettepaneku magama heita. Eks ole ju homme ka päev — võib aparaati veel püüda parandada, võib ka kuuse all viibida.

Varsti vallutas uni pikast reisist väsinud arhitekti. Kohutavad unelmad ta enda ehitatud majadest ja sinna sissemonteeritud kaugevastuvõtjatest piinasid teda kogu öö.

Hommikul ärkas ta uue, tigeda sooviga veel kord jõudu katsuda rikkiläinud riistapuuga.

Peale einet asus ta kohe tegevusse. Sõber metsaülem jälgis kaastundliku ilmega ta asjatut tööd.

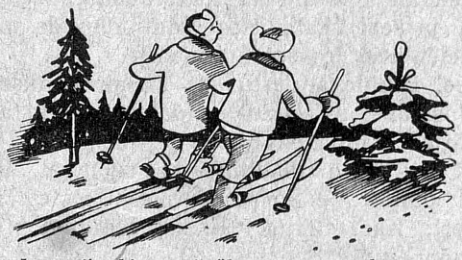

Ja varsti sahises metsaülema suusapaar lumes...

Oli möödunud paar tundi ja higiselt ning tusaselt sulges arhitekt Veidla „Kontrapunkt“-süsteemilise kohvervastuvõtja kaane, et jälgida sõbra nõuandeile, kes kutsus teda suuskadel metsa, vaatama magava emakaru koobast.

Ja varsti sahistas metsaülema suusapaar lumes paksu metsa poole ja temale järgnes arhitekt, südames soov unustada raadiot, tsivilisatsiooni uusimat põrgumasinat, mis isegi metsavaikuses ja pühade ajal ei lakka valusalt puutumast inimhinge.

—*L*—

Järeltrükk lubatud allika nimetamisega

Euroopa saatejaamade saatekavad 27. dets. 1931 – 2. jaan. 1932

RAADIO

Pühap. 27. dets.

Tallinn 296,1 / 10
9.55 jumalateenistus Eesti apostlikuusu Issanda Muutmise kirikust
13.00 lõunane kontsert. Juh. md. *Ark. Krull.* Orkester: Nürnberg, Polonees. Ketelbey, Legend. Wesly, Väike valss. Aletter, Unistus. Benoit, avam. „Maria Stuart". Sooloettekandeid klaveril — *Margarete Kruus.* Orkester: Cipollone, Furlana. Czibulka, Stephanie-gavott. Bullerian, Lüüriline unistus. Lemaire, Pizzicato. Popy, valss „Andalucia". Rosey, marss
16.30 ajaviitemuusikat heliplaatidelt

17.30 „Vahitorni" Seltsi kõned
18.30 reklaami ja heliplaate

18.50 päevauudiseid
19.00 lugemistund. (Esin. *Hugo Laur*)
19.30 pooltundi sooloettekandeid heliplaatidelt
20.00 ülekanne Tartust
20.05 kontsert. Juh. md. *Ark. Krull.* Orkestri ettekandes „muusikalisi mälestusi möödunud nädalast" ja muud. Vahepeal esineb solistina *Jakob Mihailov* (tenor)
21.30 eesti külalaule heliplaatidelt
22.00 moods. tantsumuus. Ülek. „Estonia" Valgest saalist (*The Estonia Dance Orchestra*)

Tartu 579,13 / 0,5
10.00 Jumalateenistus Pauluse kirikust. Jutlustab õp. *Habicht*
12.30 ülek. Tallinnast
16.30 ülek. advent-kirikust. Kõneleb õp. *E. Mägi*
17.30 ülek. Tallinnast
17.45 reklaami
17.50 ajaviite-muusikat heliplaatidelt
18.50 ülekanne Tallinnast
20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus
20.05 ülekanne Tallinnast
22.00 moodsat tantsumuus. helipl.

Lahti 1796 / 54 **Helsingi** 368,1 / 15
8.45 võimlemine meestele
9.15 võimlemine naistele
10.00 jumalateenistuse ülek. soome k.
12.00 Aku Käyhkö, retsitatsioon
12.25 Armiki Uimanen, laule
12.50 ilmateade ja ajanäit.-õiendus
13.00 jumalateenistus rootsi k.
14.30 rahvakontsert
17.00 Helsingi Työväen Meeskoori kontsert. Juh. Väinö Pesola
17.35 ja 18.00 kõne
18.59 ajanäit.-õiendus ja ilmateade
19.10 oop. sissejuhatus
19.30 Rich. Vagneri oop. „Tannhäuser"
21.45 päevauudiseid, soome k.

Stokholm 435,4 / 75 **Motala** 1348 / 30
12.00 jumalateenistus
15.30 sümf. konts. Juh. Adolf Wiklund
17.20 heliplaate
18.00 õhtune jumalateenistus
18.55 kellamäng
19.50 Beethoveni viiulisonaate
20.50 Franz Lehàri op. „Graf von Luxemburg"
23.23 kontsert Juh. Tor Mann

Oslo 1083 / 75
11.20 kellamäng ja jumalateenistus — 18.00 ork. kontsert — 19.30 Fanny Elstadt, laule — 21.00 ringh. ork. kontsert — 23.05 ajaviitemuus. — 24.00 tantsumuusikat

Riia 524,5 / 12
11.00 katol. jumalateen.
14.00 lastetund, muus. ja laule
17.00 pärastl.-konts. Juh. Arvids Parups Sol. Marija Noviks, klaver
18.30 havaikitarri muus. T. Kranmans ja I. Tanins
20.05 Geneé op. „Nanon"
22.30 tantsumuus.

Varssav 1411,8/158 **Katovice** 408/16
12.35 misjoni kõne
12.58 ajan. õiend. Kraakovi fanf.
13.15 sümf. kontsert
15.20 ja 16.00 muusikat
17.20 ja 17.55 heliplaate
18.45 pärastl.-konts. Juh. J. Oziminski. Sol. H. Korska, sopr.
20.25 heliplaate
21.15 rahvakonts. Sol. G. Lefeld ja L. Urstein, klaver
13.10 laulusoolosid. Vl. Kaczmar, laul, klaveril prof. Urstein
24.09 tantsumuus.

Heilsberg 276,5/75 *Königsberg* 217/0,9
8.30 varane kontsert
10.00 hommikpalve
12.30 Joh. Seb. Bachi kantaat
13.00 lõunakontsert. Juh. Karl Hrubetz
16.00 Lina Kirch, uueaasta kella valmistamisest
16.35 lastekoor. Juh. Erwin Feustel
17.00 ajaviitekontsert. Juh. Wilcken
19.30 kõikide rahvaste legende ja laule, Anneliese Abels; klaveril: Richard Kursch
20.00 dr. Sven Hedin kõneleb
20.30 lühijutte
21.00 kaitseväe ork. kontsert. Juh. H. Gareis. Lõpuks kuni 1.30 tantsum.

Königswusterhausen 1635 / 75
8.00 Hamburgi sadamakontsert
9.55 hommikpüha
12.00 Artur Rehbein loeb jõulu ja uusaasta jutte
12.30 Joh. Seb. Bachi kantaat
13.00 lõunakontsert. Juh. Karl Hrubetz
15.25 Susi Mysz, laule. Klaveril komp. Grete von Zieritz. Irene Koch, retsitatsioone. Mönkemeyer, flööt
16.00 Georg Kempff, orelikonts.
17.00 ajaviitekontsert
19.00 Georg Michael Waldeck, jõulu kuuldemäng
20.00 Sven Hedin kõneleb
21.00 „kirju" tund
23.00 teateid, — 1.30 tantsumuus.

Breslau 325 / 1,7 **Gleivitz** 253,4 / 5,6
8.00 sadamakonts. — 9.00 pasunakoorid — 10.15 pühapäevaseid nõuandeid — 11.00 katol. hommikpüha — 12.30 Joh. Seb. Bachi kantaat — 13.15 lõunakontsert — 15.10 pühapäevaseid nõuandeid — 17.20 Fritz Reuteri „Struwwelpeeter". — 17.55 ajaviitekonts. — 18.45 tantsud nüüd ja vanasti — 20.00 Dr. Sven Hedin kõneleb — 20.30 Fritz Peiser, klaverimuus. — 21.00 40×3, raadiokabaree — 23.30 tantsumuus.

Langenberg 472,4/17 **Köln** 227/1,7
8.00 Bremeni sadamakonts.
10.00 St. Gereoni kellad
10.05 katol. hommikpüha
12.30 Joh. Seb. Bachi kantaat
14.00 lõunakonts.
16.40 klassil. viise rahvasuust
17.30 vidivikukonts.
19.20 tund lühilainet
20.00 Sven Hedin kõneleb
20.30 jutt loomadest
21.00 „kirju" õhtu
2325 öömuus. Juh. Wolf
24.15 jazzmuus.

Stuttgart (Mühlacker) 360 1 / 75
8.00 Bremeni sadamakonts.
11.00 renaissance- ja barokkaja tantse ja tantsulaule
11.50 Irma Leigart, laule
12.30 Joh. Seb. Bachi kantaat
13.00 promenaadkontsert
14.00 kontsert
15.30 Lemaz Hohneri kvartetikonts.
16.00 lastenäidend
17.00 kontsert, juh. H. Irmer
18.50 Rudolf Steineri novell
19.20 Hugo Kanderi klaverikonts.
20.00 Sven Hedin kõneleb
20.30 marssmuus. Juh. Josef Leimeister
21.30 Bernhard Blume naljamäng „Feurio"
22.50 Lajos Szendi, paroodiaid klav.
23.40 tantsumuus.

Hamburg 372,2 / 1,7
Bremen 270 / 0,3. *Flensburg* 218,5/0,6
Kiel 232 / 0,3. *Hannover* 566 / 0,3
8.00 Bremeni sadamkonts.
10.25 hommikpüha
11.55 jumalateenistus
12.30 Bachi kantaat nr. 152
13.00 varane kontsert
14.15 mandol. kontsert
15.00 muusikat
16.00 veste
16.30 muinasmäng „Saabaste [illegible] kass"
17.30 pühapäeva konts.
19.00 „Rosenstock" koori kon[illegible]. Norag-ork. kaasteg.

20.00 dr. Sven Hedin kõneleb
21.00 40×3, „kirju“ õhtu
23.30 tantsumuus.

Viin 516,4 / 20
11.00 koorilaulc
12.00 ork. konts. Sol. Erika Rokyta, sopr. Wolfgang Scheiderhan, viiul
14.05 mandol. ork. konts.
16.30 puhkp. muus.
18.00 vaimul. muus. helipl.
18.30 Hans Leifhelm loeb oma teostest
19.25 konts. kahel klaveril Maryan Rawicz — Walter Landauer
20.05 varietee orkestrile. Juh. Anton Konrath
21.31 Nestroy — anektoote
22.05 Rosé — kvartett
23.20 mustlasmuus. ülek. Budapestist

Budapest 550,5 / 23
11.00 katol. jumalateenistus
12.15 jumalateenistus
13.20 kontsert. Juh. Othon Berg. Sol. Giséle Goda
15.00 heliplaate
16.45 kõne ja laul
19.45 ork. kontsert. Sol. N. Vig, laul
20.50 kontserdi ülek. Ungari oop. Juh. E. Dohnány. Solist Ed. Kilény, klaver
22.20 kontserdi järg
23.20 mustlasork. kontsert

Bukarest 394,2 / 16
11.45 vaimulikke koorilaule — 19.00 ja 19.45 helipl. — 18.00 ja 19.10 Marco ork ettekand. — 20.40 heliplaate — 21.00 A. Adami 3 akt. op. ülek.

Moskva VZSPS 1304 / 100
IGAPÄEV
7.00 hommikhämarik — 9.00 lastele — 10.00 raadioleht „Proletar“ — 10.55 ajanäitaja-õiend. — 11.00 töölislõuna kontsert — 12.00 talupojaleht — 15.00 kooliraadio — 15.45 ilmateade — 17.00 kõne — 17.40 ülek. eeskava — 18.00 raadioleht „Proletar“

Esmasp. 28. dets.

Tallinn 296,1 / 10
15.30 päevauudiseid
15.45 ajanäitaja-õiendus kuni 16.30 heliplaate
18.30 reklaami ja heliplaate
18.50 päevauudiseid
19.00 *Alma Ostra-Oinas*: Kolmas üleriiklik lastekaitse päev
19.30 dipl. ins. *F. Olbrei*: 1931. a. saavutisi raadio alal ja tuleviku väljavaateid
20.00 ülekanne Tartust
20.05 kontsert heliplaatidelt

Tartu 579,13 / 0,5
14.45 heliplaate
15.30 ülek. Tallinnast
18.30 reklaami ja heliplaate
18.50 ülekanne Tallinnast
20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus
20.05 kontsert heliplaatidelt

Lahti 1796 / 54 **Helsingi** 368,1 / 15
12.00 valuutakursid
12.05 heliplaate
18.00 Terttu Pajunen, humoreske
18.25 Heikki Kansanen, viiul
18.59 ajanäit.-õiendus ja ilmateade
19.25 ringh. orkestri kontsert. Juhat. Erkki Linko
19.45 kõne
20.05 Antero Suonio, laule
20.30 Armas Maasalo, kõne
21.00 ringh. orkester

Stokholm 435,4 / 75 **Motala** 1348 / 30
18.00 mängumeeste muus.
19.00 heliplaate
21.00 ringh. ork. konts.
23.00 keelp. ork. ajaviitemuus.

Oslo 1083 / 75
14.00 helipl. — 18.00 salongmuus. — 19.30 Edvard Sylou Kreutz, klaverikontsert — 21.00—2.00 jõuluball, tantsumuus. ja kabaree

Riia 524,5 / 12
17.30 heliplaate
18.30 sõnaline
20.05 rahvakontsert. Juh. prof. J. Medins. Sol. Adolfs Kantins, viiul
21.30 Jules Massenet muusika ork. ettekandes
22.30 ajaviitemuus.

Varssav 1411,8/158 **Katovice** 408/16
12.58 ajanäit. õiend. ja Kraakovi fanf.
13.10 ja 15.45 heliplaate
16.50 ja 17.40 heliplaate
18.35 ajaviitemuus. kohv. „Gastronomjast“
20.30 heliplaate
21.00 muus. följeton
21.15 G. Rossini oop. „Sevilla habemeajaja“, helipl.
23.30 tantsumuus.

Heilsberg 276,5/75 *Königsberg* 217/0,9
12.00 Königsbergi lossi arhiivi avamine
12.35 mets talvel
13.00 heliplaate (Königsb.)
14.05 ajaviitekontsert. Juh. Wilcken
16.45 lastetund
17.15 politsei puhkpillide muus.
20.35 õhtumuusikat. Juh. Wilcken
21.45 Hans Reimann, loomade hääled
22.25 saksa rahvalaule

Königswusterhausen 1635 / 75
10.35 lõbus vestlus
13.00 teateid ja heliplaate
15.00 kontsert
16.40 lastetund
17.30 pärastl.-kontsert
18.30 lennuasjandusest
21.00 ülek. Washingtonist
21.15 ork. kontsert. Juh. Heinz Bongartz
23.15 teateid, — 1.30 tantsumuus.

Breslau 325 / 1,7 **Gleivitz** 253,4 / 5,6
13.00 lõunakontsert — 15.15 heliplaate — 15.45 teateid ja heliplaate — 16.50 saksa kunsti stiili probleeme — 17.05 vana jõulumuus. — 19.40 kuuldemäng — 20.10 jazz-miniatüüre kahel klaveril — 20.50 tagasivaade 1931 kunsti aegjärku — 21.15 ajaviitekontsert. — 22.10 Gerhard Menzeli kuuldem. „Inimese elu“

Langenberg 472,4/17 **Köln** 227/1,7
11.15 inimene ja maailm
12.20 heliplaate
14.05 lõunakonts. Juh. Wolf
16.50 lastetund
17.20 kuulsate muusikute lapsepõlvest
18.00 videvikukonts.
19.40 kõne vanusest ja elujõust
21.00 õhtukonts. Juh. Pensis. Sol. Aug. Schwarz klarnett; Rolf Ghatberg, laul; klaveril Hans Ebert
23.00 teteid, — 24.00 öömuus.
24.00 kohviku kontsert

Stuttgart (Mühlacker) 360,1 / 75
11.00 ajaviitekonts.
13.35 lõunakonts. Juh. R. Fried. Sol. Hans Prandhoff, bariton
14.00 konts. järg
14.30 teateid, — 15.30 konts. järg
16.30 Karl Jentsch, aariaid
17.00 kirjamarkidetund
18.05 pärastl.-kontsert
19.30 teateid
21.05 kontsert. Juh. Hermann Scherchen
22.45 Robert Musil, lühiproosa

Hamburg 372,2 / 1,7
12.00 lõunakontsert
13.30 kas on põllumehal talvel puhkust?
14.00 lõunakonts. järg
17.30 Otto Kassler: „Minu esimene merireis“
18.00 raamatuid
18.30 Aasia, kui ilmakaubanduse võitlusväli
19.30 kaksikkõne
20.30 ork. kontsert. Juh. Eiblenschütz, sol. Hedvig Stein, klaver
21.30 Robert Walteri kuuldekomöödia „Die grosse Hebammenkunst“
23.30 välissaatjaid

Viin 516,4 / 20
12.30 lõunakontsert
13.40 Marguerit Sheridan, helipl.
14.10 heliplaate helifilmest
16.30 lastemuusikat
17.20 Puccini viimaseid elupäevi
17.45 mõni sõna suusahüppetest
18.00 kella-5-tants
21.00 ülek. New Yorkist
21.15 kuidas tehakse lööklaule
21.45 sümf. ork. konts. Juh. Paul von Kempen; sol. Erna Gal (klaver); dr. Alex. Klahr (klaver)
23.00 tantsumuus. Hans Grünhut, laul

Budapest 550,5 / 23
10.15 kvartettkontsert
13.00 kellamäng
13.05 Mándits ork. kontsert
18.25 heliplaate
19.45 ork. kontsert
21.00 sõnaline ja kontsert

Bukarest 394,2 / 16
13.00 ja 14.00 heliplaate — 18.00 ja 19.10 ringh. ork. konts. — 20.40 helipl. 21.15 Theodoresco kvartett — 21.45 Nadia Chebap, klaveri soolo — 23.15 kitarri duette

Moskva VZSPS 1304 / 100
(Vaata pühapäev.)

Teisip. 29. dets.

Tallinn 296,1 / 10
15.30 päevauudiseid
15.45 ajanäitaja-õiendus kuni 16.30 heliplaate
18.30 reklaami ja heliplaate
18.50 päevauudiseid
19.00 ülekanne Tartust
19.30 Kaubandus-tööstuskoja nõunik ins. *K. Mauritz*: Nähtused, mis ko-

dumaa kauba võistlust välismaa omaga raskendab
20.00 ülekanne Tartust
20.05 kontsert. Juh. *M. Prokofjeff* Orkester: Mendelssohn, Pulmamarss. Ganne, Ekstaas. Lindsay-Theimer, valss-boston „Erato". Armandola, süit „Tsirkuses". Curtis, Mälestus Sorrentost. Lincke, pop. „Suur kahur"
21.00 esperantokeelne nädalakroonika
21.10 kontserdi järg: Orkester: Rhode, karakterpala „Rooside kuninganna saabumine". Keler-Bela, Rohtlaante poeg (viiuli soolo — *Rud. Palm*). Lincke, intermetso „Portselanpaarike". Katcher, pop. „Cock-tail imebaaris". Blankenburg, marss „Elagu võitjad"

Tartu 579,13 / 0,5
14.45 heliplaate
15.30 ülek. Tallinnast
18.30 reklaami ja heliplaate
18.50 ülek. Tallinnast
19.00 soome keele tund algajaile *(R. Janno)*
19.30 ülekanne Tallinnast
20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus
20.05 ülekanne Tallinnast

Lahti 1796 / 54
12.00 valuutakursid
12.00 heliplaate
18.00 Paavo Raivonen, akordeon
18.25 kõne
18.59 ajanäit.-õiendus ja ilmateade
20.05 Risto Nylund, retsitats.
20.30 ringh. orkestri kontsert. Juhat. Toivo Haapanen. Sol. Ilona Juutilainen, harf ja Väinö Littonen, flööt

Helsingi 368,1 / 15
12.00 valuutakursid
12.05 heliplaate
18.00 Ludvig Fulda teatripala „Mellan fyra ögon", rootsi k.
18.59 ajanäit.-õiendus ja ilmateade
19.15 kõne
19.40 Lahti
20.05 kõne
20.30 Lahti

Stokholm 435,4 / 75 **Motala** 1348 / 30
18.30 heliplaate
20.30 lõõtsharmoonika kabaree
21.45 üliõpilaslaulude duette
23.00 Franz Schubert: oktett op. 166.

Oslo 1083 / 75
14.00 helipl. — 18.00 ork. kontsert — 19.45 Johan Edvardsen, akordeon — 21.00 jumalateenistus — 23.05 ringh. ork. kontsert

Riia 524,5 / 12
17.30 mandol. kontsert
18.30 sõnaline
20.05 sümf. kontsert. Juh. prof. J. Medins
21.30 Alfreds Ozolins, viola konts.
22.00 teateid, ork. konts. R. Wagneri ooperist „Tristan ja Isolde"
22.30 vokaal kontsert

Varssav 1411,8/158 **Katovice** 408/16
13.10 ja 15.45 heliplaate
16.25 sõnaline
17.55 heliplaate
18.35 rahvakontsert. Juh. Georges Fitelberg
20.30 heliplaate
21.15 rahvakontsert. Sol. I. Downar-Zapolska. sopr.
23.10 konts. ülek. Lvovist
24.00 tantsumuus.

Heilsberg 276,5/75 *Königsberg* 217/0,9
13.00 heliplaate (Königsb.)
14.05 ajaviitekontsert. Juh. Wilcken
17.15 pärastl.-kontsert
19.30 Georg Schwarz kõneleb Ruhri inimesest
20.00 raametuid
20.30 W. B. Yeats, dramaat. muinasnäidend „Igatsuste maa"
21.20 ork. konts. Juh. Werner Richter-Richhelm

Königswusterhausen 1635 / 75
13.00 ilmateade, heliplaate
15.00 kontsert
16.00 lastetund, muinasjutte
17.30 pärastl.-kontsert
18.30 kõne muusikast
20.30 ajaviitemuusikat
21.15 kõned
22.10 lõbus õhtu
23.10 teateid, — 1.00 kontsert

Breslau 325 / 1,7 **Gleivitz** 253,4 / 5,6
13.15 - 15.00 lõunakonts. — 15.15 heliplaate — 15.45 teateid ja heliplaate — 16.25 lastetund — 17.05 neljakäel. klaverimuus. — 17.35 ajaviitekonts. — 18.25 sõnaline — 20.05 õhtumuus. Juh. Bruno Janz — 21.15 rahvakonts. — 22.30 kontsert — 23.55 tantsumuus. —

Langenberg 472,4/17 **Köln** 227/1,7
11.15 inimene ja maailm
12.30 heliplaate
14.05 lõunakonts. Juh. Wolf
17.10 uusi vaimulikke jutte
18.00 videviku konts. Trio: Otto Noethe, viiul; Paul Eberhardt, klaver; Max Renger, tsello
19.40 töö ja elujõud
21.00 lõbus õhtu

Stuttgart (Mühlacker) 360,1 / 75
11.00 Kurt Albrecht, oreli konts.
13.35 heliplaate
14.30 teateid, helipl. järg
18.05 ajaviitekonts. Juh. Alvin Veilert
19.40 praegusaja stiilidest
20.45 ajaviitekonts. Juh. Gust. Görlich
21.30 kõne Brasiiliast
22.15 Collegium musicumi konts. Juh. Hans Rosband
23.40 tantsumuus.

Hamburg 372,2 / 1,7
12.00 Alkazari kapelli muus.
13.30 lõunakontsert
17.30 itaalia ja prantsuse klaverimuusikat
18.30 „kirju" eeskava
19.35 odava tööjõu konkureerimine Aasias
20.50 Otto Nicolai kom.-fantast. oop. „Windsori lõbusad naised"
24.30 ajaviitekontsert

Viin 516,4 / 20
12.30 lõunakontsert
13.40 Ignaz Friedman, helipl.
14.10 stseene „Boris Godunovist", hlpl.
14.35 Jenö Tesca ork., helipl.
16.20 Johanna von Szantha, laulukonts. Zdenka Pacher, klaver
16.50 antiik keedukunst
18.00 pärastl.-kontsert
19.40 kunstivoolud moodsas arhitektuuris
20.40 Linnulaulu-ühing
21.40 laule, Grete Deditsch ja Bela Laszky
22.10 sümf. konts. Juh. Seidler-Winkler. Sol. Georg Kuhlenkampf, viiul
23.30 õhtu-kontsert

Budapest 550,5 / 23
10.15 kaitseväe ork. kontsert
13.00 kellamäng
13.05 balalaika ork. kontsert
18.30 ork. kontsert. Juh. N. Meszlény
20.15 mustlasmuusika
22.00 Stefaniai klaverikontsert
23.00 teateid ja kontsert

Bukarest 394,2 / 16
13.00 ja 14.00 helipl. — 18.00 ja 19.10 Motoi ork ajaviite ja rumeenia-muus. — 20.40 heliplaate — 21.00 ringh. ork. kontsert — 21.45 Mr. Stefanovici, tenor 23.05 ringh. ork. konts.

Moskva VZSPS 1304 / 100
(Vaata pühapäev.)

Keskn. 30. dets.

Tallinn 296,1 / 10
15.30 päevauudiseid
15.45 ajanäitaja-õiendus ja kuni 16.30 heliplaate
18.30 reklaami ja heliplaate
18.50 päevauudiseid
19.00 lastetund
19.30 dr. *H. Jürgenson*: Naise kehalisest kasvatusest
20.00 ülekanne Tartust
20.05 põllumajanduslikke teateid
20.20 kontsert. Juh. md. *Ark. Krull.* Orkester: Tshaikovski, avam. „Hamlet". Bird, Orientaalne stseen. Giordano fant. oop. „Andrea Chenier". Soololaule — *Marie Kalbek* (sopr.). Orkester: Suk, Un poco triste. Zimmer, süit „Romana". Soololaule — *M. Kalbek.* Tshaikovski, fant. ooper „Eugen Onegin"
22.00 tantsumuusikat helipl.

Tartu 579,13 / 0,5
14.45 heliplaate
15.30 ülek. Tallinnast
18.30 reklaami ja heliplaate
18.50 ülekanne Tallinnast
20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus
20.05 ülekanne Tallinnast
22.00 tantsumuusikat heliplaatidelt

Lahti 1796 / 54 **Helsingi** 368,1 /15
12.00 valuutakursid
12.05 heliplaate
18.00 laule ja jutte lastele
18.59 ajanäit.-õiendus ja ilmateade
19.15 kõne
19.40 ringhääl.-koori laule
20.00 kõne
20.25 ringh. orkestri kontsert. Juhat. Erkki Linko
20.50 K. Hj. Lindbohm, retsitats.
21.10 ringh. ork. kontsert. Sol. Erik Cronvall, viiul

Stokholm 435,4 / 75 **Motala** 1348 / 30
28.00 heliplaate
19.30 Ernst Ahlbergi kuuldemäng
21.00 sümf. kontsert Juh. Adolf Wiklund. Sol. Victor Schiöler, klaver
23.00 vana tantsumuus.

Oslo 1083 / 75
14.00 helipl. — 18.00 raadioansambli kontsert — 19.30 Willy Johansen, viiulikontsert — 21.00 ringh. ork. konts. — — 23.05 Melle Hendriksen, laule — 23.35 tantsumuusikat

Riia 524,5 / 12
17.00 pärastl.-konts. Juh. A. Parups
18.00 sõnaline
20.05 keskeuroopa rahvaviise
21.30 rahvakonts. Juh. J. Medins
22.00 ilmateade, konts. järg
22.30 öökontsert

Varssav 1411,8/158 **Katovice** 408/16
12.58 ajanäit.-õiend. ja Kraakovi fanf.
13.10 ja 14.45 helipl.
16.50 ja 17.40 helipl.
18.35 ork. kontsert. Juh. I. Oziminski
20.30 heliplaate
21.00 muus. följeton
21.19 ajaviitemuus.
22.15 konts ülek. Lvovist
23.10 heliplaate
24.00 tantsumuus.

Heilsberg 276,5/75 *Königsberg* 217/0,9
12.40 ajaviitekontsert
17.15 Margot Eckstein, kuuldemäng lastele
19.30 rahva tervishoiust
20.00 tund kaupmeestele
20.30 Georg Sterni laule
21.00 Haydni sümf. es-dur nr. 91
21.35 G. E. Lessingi kurbmäng „Emilie Galotti". Lõpuks kuni 1.00 tantsum.

Königswusterhausen 1635 / 75
13.00 teateid, heliplaate
15.00 kontsert
15.45 laste teater
17.30 pärastl.-kontsert
18.30 naistertsett. Juh. prof. Carl Grabau. Kaasteg. Hanna Brückmann, Maria Hesse
20.30 Sidney Jones op. „Geisha"
22.15 teateid, — 1.30 tantsumuus.

Breslau 325 / 1,7 **Gleivitz** 253,4 / 5,6
12.15—15.00 lõunakonts. — 15.15 helipl. — 15.45 teateid ja helipl. — 17.20 ajaviitekonts. — 18.30 konts. kahel tsitril, Erst Rommel ja Ernst Quickler — 20.00 ajaviitekonts. — 21.00 Haydni sümf. — 21.30 Franz ja Paul von Schönthani kuuldem. „Sabiini naiste röövimine" — 23.50 ajaviite ja tantsumuus.

Langenberg 472,4/17 **Köln** 227/1,7
11.15 inimene ja maailm
12.20 heliplaate
14.05 lõunakontsert
15.30 teateid ja heliplaate
16.30 lastetund
17.40 kas jutustada lastele muinasjutte?
18.00 videvikukonts.
19.40 puhkus ja elujõud
21.00 Haydni sümfooniaid, Juh. Buschkötter
21.35 Paul Schaaf „Teine Don Quijote", kuuldemäng. Muusika F. C. Hempelilt
22.25 Hispaania tantse

Stuttgart (Mühlacker) 360,1 / 75
11.00 Alice Schmuckler-Hessi klaverikonts.
13.05 promenaadkontsert
14.00 heliplaate
16.30 lastetund
18.05 pärastl.-kontsert
19.30 sõnaline
20.45 ajaviitekonts. Juh. Reinhold Merten
22.15 William Shakespeare kurbmäng „Romeo ja Julia"

Hamburg 372,2 / 1,7
12.00 lõunakontsert
13.30 lõunakonts. järg
17.30 popul. kontsert
18.30 1932. a. kalender
18.50 Astrid Maray jumalagajätutee
21.00 Haydni sümf. nr. 64.
21.30 alamsaksa kuuldemäng
23.45 tantsumuus.
1.30 konts. talveöös.

Viin 516,4 / 20
12.30 lõunakontsert
13.40 Wilhelm Rode, helipl.
14.10 heliplaate, uvertüüre ja balalaika ettek.
18.00 kontserttund. Hedda Kux, laul; Alma Rosé, viiul; Guy Marriner, klaver
20.05 Viini tüüpe
20.45 ajaviitekontsert
21.45 tund Rilkega. Juh. Lud. Unger
23.00 õhtukontsert

Budapest 550,5 / 23
10.15 heliplaate
13.00 kellamäng
13.05 H. Virgági, laulukontsert; klaveril I. Ungár
18.00 mustlasmuusikat
20.30 ülek. Ungari ooperist. Lõpuks kontsert

Bukarest 394,2 / 19
13.00 ja 14.00 helipl. — 18.00 rumeenia muus. — 19.10 kontsert-süite — 21.40 Constance Badesco, laule — 21.00 D. Teodorec, viiul — 21.45 Negesco-Cerkez, klaver — 22.15 Thaler, viola

Moskva VZSPS 1304 / 100
(Vaata pühapäev.)

Neljap. 31. dets.

Tallinn 296,1 / 10
16.00 päevauudiseid
16.15 ajanäitaja-õiendus
16.45 reklaami ja heliplaate
17.00 jumalateenistus Kaarli kirikust. Jutl. õp. *Sommer*
20.00 ülekanne Tartust
20.05 Eesti lauljate ettekandeid heliplaatidelt
20.30 *T. Kuusik*: Kõne
21.00 lõbus vana aasta ärasaatmine ja uue aasta vastuvõtmine. Kavas: orkestri ettekandeid, soololaule, instrumentaalsoolosid, lõbusaid vesteid, kupleid, dialooge jne. Esinevad: ringhääl. orkester md. *Ark. Krull'i* juhatusel, *Artur Rim* (bariton), *Milvy Laid* (sopran), *W. Pachla* (ksülofon), *Hugo Laur*, *Feliks Moor* jne. Lõpuks kuni kella 1.00 tantsumuusikat „Estonia" Valgest saalist (*The Estonia Dance Orchestra*)

Tartu 579,13 / 0,5
16.00 ülek. Tallinnast, lõpuks helipl.
17.00 jumalateenistus Peetri kirikust. Jutlustab õp. *Rutopõld*
20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus
20.05 ülek. Tallinnast

Lahti 1796 / 54 **Helsingi** 368,1 / 15
12.00 valuutakursid
12.05 heliplaate
19.50 päevauudiseid, soome k.
19.59 ajanäit.-õiendus ja ilmateade
20.10 päevauudiseid, rootsi k.
Lahti, soome keeles
21.15 Piipa Helio, retsitats.
20.40 Gustav Nieminen, laule
21.05 kõne
21.30 ringh. ork. kontsert. Erkki Linko
22.45 jumalateenistus
24.00 uusaasta vastuvõtt
Helsingi, rootsi keeles
20.15 Jean Forsman, retsitats. Jarl Hemmer, luuletusi
20.40 Brummel & C; veste
21.05 Alexis af Enehjelm, laule
21.30 Lahti
22.45 K. Sjöblom, orelimuusikat
23.00 jumalateenistus
24.00 Lahti

Stokholm 435,4 / 75 **Motala** 1348 / 30
17.00 keelp. ork. ajaviitemuus.
18.00 Silwesterpalve ülek. kirikust
19.00 heliplaate
19.30 humorist. dialoog
20.30 ringh. ork. kontsert, Sol. Hans Brodal, laul
21.45 kabaree
23.15 ajaviite eeskava
24.15 uusaasta vastuvõtt „Skansenist"

Oslo 1083 / 75
14.00 helipl. — 17.30 ork. kontsert rest. „Cecil" — 18.30 teatripala lastele — 19.30 jumalateenistus — 21.00 ringh. ork. kontsert — 22.00 Julio Dantas, teatripala — 23.05 ajaviitemuusikat ja kabaree — 24.00 öömesse, kellamäng

Riia 524,5 / 12
18.09 kaitseväe ork. kontsert. Juh. L. Greza
20.00 jumalateenistus
22.05 Kokains revüü laulude ja muus.
22.50 uusaasta vastuvõtt
0.05 tantsumuus.

Varssav 1411,8/158 **Katovice** 408/16
12.58 ajanäit.-õiend. ja Kraakovi fanf.
13.35 ja 15.45 heliplaate
16.05 sõnaline
17.40 heliplaate
18.35 solistide kontsert. I. Hoszovska, sopr., Ed. Steinberger, klaver
20.30 heliplaate
21.15 ajaviitem. Sol. S. Dobrowolska-Pavlovska, sopr.
23.30 tantsumuus.
1.00 uusaasta vastuvõtt
2.00 tantsumuus.

Heilsberg 276,5/75 *Königsberg* 217/0,9
13.00 heliplaate (Königsb.)
14.05 lõunakontsert. Juh. Wilcken
16.30 jutte lastele
17.00 pärastl.-kontsert. Juhat. Georg Wöllner
19.00 ringh. meeskvartett
19.40 vaimulik uueaasta kõne
20.10 Trangott Fedtke, orelikontsert
21.00 ork. konts. Juh. Seidler-Winkler
23.00 heliplaate 1931. aast. ja ajaviitemuusikat
24.45 „Oragi" uueaasta tervitus
Kuni 4.00 ajaviite- ja tantsumuusika ülek. Berliinist

Königswusterhausen 1635 / 75
13.00 teateid ja heliplaate
15.00 kontsert
16.00 lastetund
16.45 kuulsate muusikute naistest
17.00 lõbus uusaasta jutt
17.30 sylvester-jumalateenistus
19.00 ajaviitemuusikat
19.30 „Aeg", Moidi Jokl ja Vlad. Vogel
20.00 vana-aasta õhtu Berliinis 50 a. eest
21.00 ork. konts. Juh. Seidler-Winkler
21.55 W. A. Mozarti klaverikontsert d-moll
23.00 raadio-potpourri
24.00 IX sümf. kontsert. Kaasteg. orkester, koor ja solistid: Mia Neusitzer-Thoenissen, sopr.; Hilde Ellger, alt; Fritz Zohsel, tenor; Hermann Schey, bass
24.20—3.00 ajaviite ja tantsumuus.

Breslau 325 / 1,7 **Gleivitz** 253,4 / 5,6
13.15—15.00 lõunakonts. — 15 15 helipl. — 15.45 teateid ja helipl. — 16.45 lastelaule, Aga Goretzki-Swoboda, sopr. — 17.15 ajaviitekontsert — 19.00 kuuldemäng lastele — 19.50 muusikat — 20.30 lõbustund — 21.00 ajaviitekontsert — 22.45 vanaaasta konts. 1931 — 1.00 puhkpillid Breslau raekojatornist — 1.30 tantsumuus.

Langenberg 472,4/17 **Köln** 227/1,7
11.15 inimene ja maailm
12.20 heliplaate
13.05 lõunakonts. Juh. Wolf
16.50 Peter Kürteni uueaasta mäng, lastele
17.35 praegusaja teater
18.00 videvikukonts. Juh. G. Görlich. Sol. Käte Mann, sopr.; Theodor Brandt, sõnal.
19.10 Alfons Paquet, Rheini allikad
20.00 heliplaate
21.00 filharm. kontsert. Juh. Bruno Seidler-Winkler. Sol. Wilhelm Kempff, klaver, Marcel Wittrisch, tenor.
22.30 kõne, Beethoveni Leonore-uvertüür nr. 2.
23.00 Silvester-konts. Juh. Kühn
1.00 „Uusaasta" — laul ja tants. Kaasteg.: orkester. Juh. Kühn ja Pensis. Sol. Edith Fils, Annemarie Trojan, sopr, Josef Schrömmer, tenor

Stuttgart (Mühlacker) 360,1 / 75
11.00 Anne Winterhalter, klavikordmuus.
13.35 lõunakontsert, juh. Gustav Görlich
14.30 teateid, konts. järg
16.30 lastetund
18.05 heliplaate
18.20 videvikukonts. Juh. Erich Kloss
20.15 katol. Silvester püha
21.00 filharm. ork. kontsert. Juh. Seidler-Winkler. Sol. Marcell Wittrich, tenor; Wilhelm Kempff klaver
23.00 õhtukonts.
24.30 uusaasta protsessioon
1.15 õhtukonts. järg

Hamburg 372,2 / 1,7
12.00 lõunakontsert
17.30 jumalateenistus
19.10 vanaaastaõhtu kombeid
19.25 bandoniinork. kontsert
21.00 silvesterkontsert
23.35 silvesterpüha
24.30 van Beethoveni IX sümfoonia
1.00 silvesterball

Viin 516,4 / 20
12.30 lõunakontsert
13.40 Arnold Földessy, helipl.
14.10 heliplaate
16.30 muinasjutte
17.00 mikrofon-följeton
17.35 pärastl.-kontsert
18.40 1931. a. poliitiline ülevaade
19.20 1931. a. heliplaate
20.00 ülek. Viini ooperist. „Mustlasparun"
23.30 ülek. „Apollost"
1.00 „Ravagi" uueaasta soov
1.05 ülek. „Apollost"
2.45—4.00 ajaviitekontsert

Budapest 550,5 / 23
10.15 kontsert. I. Vágo, laul; Clara Fiedler, viola; Francpis Kertay, laul
13.00 kellamäng
13.05 P. T. T. ork. kontsert
18.30 mustlasmuusikat
20.00 Mándits ork. kontsert

Bukarest 394,2 / 16
13.00 ja 14.00 helipl. — 18.00 ja 19.00 ruumeenia muus. — 21.00 laste koorilaule — 24.00 rumeenia- ja ajaviitemuus. — 24.00 Gr. Dinico ork. konts.

Moskva VZSPS 1304 / 100
(Vaata pühapäev.)

Reede 1. jaan.

Tallinn 296,1 / 10
9.55 jumalateenistus Jaani kirikust. Jutlustab õp. *Sternfeldt*
12.00 sümfoonia kontsert heliplaatidelt: *Tshaikovski* helitöid.
1. V sümfoonia f-moll op. 64. Amsterdami kontsertorkester *Willem Mengelbergi* juhatusel
2. Viiuli kontsert d-duur op. 35. Esitavad *Mischa Elman* ja Londoni sümfoonia orkester *John Barbirolli* juhatusel
3. Ooperist „Eugen Onegin" — Lenski 2 aariat, tenor *Leonid Sobinoff*
4. Itaalia capriccio, Philadelphia sümfoonia orkester *Leopold Stokovsky* juhatusel
17.00 reklaami ja heliplaate
17.20 päevauudiseid
17.30 ajaviitemuusikat heliplaatidelt
18.30 Riigivanema või valitsuse esindaja kõne
19.00 kammermuusikat heliplaatidelt
19.30 lugemistund
20.00 ülekanne Tartust
20.05 kontsert. Juh. md. *Ark. Krull.* Orkester: H. Eller, Koit. Drigo, süit „Esmeralda". Wecsey, „Põhjavalgus". Soololaule *Friedrich Zvetkov* (bass). Orkester: Schuijer, Armastuse ohver. Tshaikovski, „Jaanuar ja romanss". Soolod viiulil — *Hubert Anton.* Orkester: Liszt, Polonees nr. 2. Czernik, „Erootiline serenaad". Soolod klaveril — *Fr. Nikolai.* Soololaule — *Fr. Zvetkov.* Orkester: Kalman, pop. op. „Mariza". Krüger, marss „Titaanide võitlus"
22.00 tantsumuusikat heliplaadelt

Tartu 579,13 / 0,5
10.00 Jumalateenistus Ülikooli kirikust. Jutlustab prof. dr. *Rahamägi*
12.00 ülekanne Tallinnast
17.00 reklaami ja heliplaate
17.20 ülekanne Tallinnast
20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus
20.05 ülekanne Tallinnast
22.00 tantsumuusikat heliplaatidelt

Lahti 1796 / 54 **Helsingi** 368,1 / 15
10.00 jumalateenistus, soome k.
11.45 päevauudiseid
12.00 meriväe ork. muusika. Juhatab K. Hellman
12.50 ilmateade ja ajanäit.-õiendus
13.00 jumalateenistus, rootsi k.
14.30 rahvakontsert
17.00 heliplaate
Helsingi, soome keeles
18.10 „Tuonelan joutsen" Eino Leino
19.10 Aune-Martta ja Eino Roiha, kontsert kahel klaveril
19.40 Oili Siikaniemi, laule
20.05 kõne
20.30 ringh. orkestri kontsert. Juhat. Erkki Linko
Lahti, rootsi keeles
18.10 Edgren-Leffler „Under toffeln"
19.10 Helsingi
19.40 kõne
20.05 Dagmar van Weymarn, laule
20.30 Helsingi

Stokholm 435,4 / 75 **Motala** 1348 / 30
12.00 jumalateenistus
15.00 heliplaate
16.00 kaitseväe muus.
18.00 lastetund
18.55 kellamäng
19.00 õhtune jumalateen.
20.30 ringh. ork. konts.
22.45 muus. muinasmäng
23.00 ringh. ork. kontsert. Sol. Nathalie Radisse, klaver

Oslo 1083 / 75
11.50 kellamäng ja jumalateenistus — 18.00 ork. kontsert — 19.00 kontsert. Erlingh Krogh, tenor — 23.05 kontsert — 23.35 tantsumuusikat

Riia 524,5 / 12
11.00 jumalateenistus
14.00 muus. ja laule lastele
15.30 Gounod oop. „Faust"
18.00 Five o'clock (muus.)
19.00 tsello muusikat
20.05 ork. konts. Juh. Medins
21.00 uusaasta poeeme
21.30 läti laule. „Karogsi" koori ettekandes
22.00 ilmateade, operimuusikat
22.30 tantsumuus.

Varssav 1411,8/158 **Katovice** 408/16
12.58 ajanäit.-õiend. ja Kraakovi fanf.
13 15 filharm. ork. kontsert. Sol. H. Dicstein, klaver; A. Szleminska, sopr.; Ed. Bender, bass
15.20 heliplaate
16.00 ajaviitemuus.
17.20 ja 17.55 heliplaate
18.45 pärastl.-kontsert. Juh. Al. Sielski. Sol. Eugenie Hoffmann, laul
20.25 heliplaate
21.15 sümf. kontsert. Juh. Gregoire Fitelberg. Sol. Tad. Sarecki ja Alfred Hoehn, klaver
23.10 sol. kontsert
24.00 tantsumuus.

Heilsberg 276,5/75 *Königsberg* 217/0,9
8.30 varane kontsert
10.00 hommikupalve
11.00 Uusaasta 1932!
12.30 Joh. Seb. Bachi kantaat
13.15 lõunakontsert. Juh. Werner Franz
15.30 tsitri-trio: Kayser — Eggert — Gehrke
16.30 noortetund
17.00 ajaviitekonts. Juh. Karl Hrubetz. Carl-Erhard Hardt, laul
19.00 Nikolaus Aranyosi ajalooline kabaree
19.30 muusikat
20.30 muusikat. Eugen Wilcken, viiul; Erish Börshel, klaver
21.00 R. Wagneri oop. „Tannhäuser"
Lõpuks kuni 1.30 tantsumuusikat

Königswusterhausen 1635 / 75
8.00 Hamburgi sadamakontsert
9.55 hommikpüha
12.00 vaimulikke mõtteid olevikust
12.30 Joh. Seb. Bachi kantaat
23.10 lõunakontsert. Juh. Ernst Ewald Gebert
15.00 madol. ork. kontsert
17.00 puhkp. kontsert. Juh. Hermann Pape
19.00 Theodor Bohner loeb oma luuletusi
19.30 Joh. Seb. Bachi kontsert nr. 6 b-dur
20.10 ajaviitemuusikat
21.00 Richard Wagneri ooper „Tannhäuser". Lõpuks kuni 1.30 tantsum.

Breslau 325 / 1,7 **Gleivitz** 253,4 / 5,6
9.00 orelikonts. — 9.30 hommikkonts. — 11.00 evang. hommikpüha — 12.30 Joh. Seb. Pachi kantaat — 13.15 lõunakonts. — 15.00 sõnaline — 17.00 ajaviitemuus. — 18.00 üliõpilaslaule — 18.50 uueaasta laule — 19.40 lõbusat rahvamuus. — 20.30 Richard Wagneri „Tannhäuser" — 24.30 tantsumuus.

Langenberg 472,4/17 **Köln** 227/1,7
8.00 Hamburgi sadamkontsert
10.00 St. Geroni kellad
10.05 katol. hommikpüha
12.30 Joh. Seb. Bachi kantaat
13.10 Köln saja aasta eest
14.00 lõunakonts. Juh. Wolf
15.30 jaanuari tähtedest
15.50 1932 või 1939?
17.05 jutte Kölni murdes
17.30 kaitseväe ork. kontsert
20.05 heliplaate
21.00 W. A. Mozarti laulumäng „Nõiaflööt". Lõpuks — 1.00 tantsumuus.

Stuttgart (Mühlacker) 360,1 / 75
11.45 evang. hommikpüha
12.30 Joh. Seb. Bachi kantaat
13.10 promenaad. kontsert
15.00 klaverimuus., Trude Rittmann
15.30 mandol. kontsert
16.00 lastekuuldemäng
17.00 pärastl.-konts. Juh. Hermann Irmer
19.00 kuuldemäng
20.00 lõbusaid laule
20.30 kammermuusika
21.00 saksa humoriste
21.30 uusaasta konts. Juh. Emil Kahn. Sol. Irene de Noiret, sopr. Joseph Schmidt, tenor
23.50 tantsumuus.

Hamburg 372,2 / 1,7
8.00 Hamburgi sadamakonts.
8.50 saksa laevastiku lippudeparaad
9.30 puhkp. kontsert
10.55 uusaasta jumalateenistus
12.30 Bachi kantaat nr. 120.
13.10 varane kontsert
14.20 rahvakontsert
16.00 duette ja laule
17.00 tants — tee
18.30 muinasjutte
19.30 muusikat
21.00 ork. kontsert, juh. Joseé Eibenschütz
23.30 tantsumuus.

Viin 516,4 / 20
11.00 Viini trompeetide koor
11.30 Franz Schütz, orel
12.00 Joseph Haydni elu
12.30 kantaat
13.10 ork. kontsert. Juh. Gottesmann; Sol. Rosalinde Kaplan, klaver
16.05 uueaasta soove vanas Viinis
17.05 Hellmesbergi anektoote
17.30 Johann Straussi kontsert. Juh. Johann Strauss (lapselaps)
20.30 ork. kontsert
21.25 muus. uutest helifilmidest. Emil Petroff, laul
22.05 sümf. ork. konts. Jacques Offenbachi muus.
23.50 tantsumuus.

Budapest 550,5 / 23
12.15 kreeka-katol. jumalateenistus
13.40 kontserdi ülek. Ungari ooperist. Juh. Othon Berg
15.00 heliplaate
17.15 kontsert. Juh. Etilnne Bertha
19.00 mustlasmuusikat
20.30 katkeid ooperettidest
22.15 sonaate viiulile ja klaverile. Lõpuks mustlasmuusikat

Bukarest 394,2 / 16
13.00 ja 14.00 helipl. — 18.00 ja 19.10 I. Dumitresco ork. ajaviite ja rumeenia muus. — 20 30 ülek. rumeenia ooperist

Moskva VZSPS 1304 / 100
(Vaata pühapäev.)

Laup. 2. jaan.

Tallinn 296,1 / 10
15.30 päevauudiseid
15.45 ajanäitaja-õiendus ja kuni 16.30 heliplaate
18.30 reklaami ja heliplaate
18.50 päevauudiseid
19.00 lastetund
19.30 „Päevalehe" toimetaja *E. Jalak:* Välispolitiline ringvaade
20.00 ülekanne Tartust
20.05 kontsert. Juhatab *Ark. Krull.* Orkester: Hermann, Soome potpourri. Krasnovski, Mustlasvalss. Deshayes, Hispaania patrull. Nöilck, tants-aaria „Ninon". James, valss „Mona Lisa". Kalman, potp. op. „Karnevali haldjas. Lindsay, intermetso „Ela hästi"
21.05 vana tantsumuusikat (*Salong, Oja, Neumann)*
22.00 moodsat tantsumuusikat Dancing-palace'ist „Gloria"

Tartu 579,13 / 0,5
14.45 heliplaate
15.30 ülek. Tallinnast
18.30 reklaami ja heliplaate
18.50 ülek. Tallinnast
20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus
20.05 ülek. Tallinnast
22.00 moodsat tantsumuus. helipl.

Lahti 1796 / 54 **Helsingi** 368,1 / 15
12.00 valuutakursid
12.05 heliplaate
17.00 heliplaate
18.10 Lyyli Kotilainen, retsitats.
18.30 Paul Salminen „Kantele"
18.59 ajanäit.-õiendus ja ilmateade
19.15 kõne
19.40 Viljo Nuotio, viiul
20.05 kõne
20.30 tantsumuusikat, jazzork.
20.55 Reino Volanen, laule
21.15 tantsumuusikat
22.15 tantsumuusikat „Hotel Grand"

Stokholm 435,4 / 75 **Motala** 1348 / 30
17.00 ajaviitemuusika
18.30 heliplaate
19.30 laule ja humoreske
20.30 kaitseväe muus.
21.30 kabaree
23.00 tantsumuus.

Oslo 1083 / 75
14.00 helipl. — 17.30 ork. kontsert — 19.15 rahvamuus. Ingebrjög Sörensen, laul — 21.00 Franz Lehári op. „Naeratuste maa" — 23.20 retsitats. ja kontsert — 24.15 tantsumuusikat

Riia 524,5 / 12
17.30 pop. kontsert
18.30 Roberts Vizbulis, laule
20.05 muus. kabaree
21.30 oop.-muusikat. Juh. A. Parups
22.00 ilmateade, konts. järg. Sol. Milda Brechman-Stengel, laule
22.30 tantsumuus.

Varssav 1411,8/158 **Katovice** 408/16
12.58 ajanäit.-õiend. ja Kraakovi fanf.
13.45 ja 15.45 heliplaate
16.50 ja 17.40 heliplaate
18.00 sõnaline
19.30 kontsert lastele
20.31 heliplaate
21.15 ajaviitemuus. Juh. St. Nawrot. Sol. G. Banaszkiewicz, tenor; W. Jakubczyk, klarnett
23.10 Chopini uvertüüre
24.00 tantsumuus.

Heilsberg 276,5/75 *Königsberg* 217/0,9
12.40 ajaviitemuusikat
14.05 lõunakontsert. Juh. Kühn. Solist Melanie Wolff, viiul
17.15 puhkp. muusikat. Juhat. Felix Prawniczak
20.00 tolliprobleem ja saksa majandus
21.00 tantsuõhtu, lõpuks kuni 1.30 pop. ajaviiteõhtu

Königswusterhausen 1635 / 75
10.30 ajaviite tund, sega eeskava
13.00 ilmateade ja heliplaate
15.00 kontsert
15.50 lastetund
17.30 pärastl.-kontsert
20.30 vaikne tund
21.00 tantsuõhtu
23.00 teateid, ajaviitekontsert

Breslau 325 / 1,7 **Gleivitz** 253,4 / 5,6
13.15—15.00 lõunakonts. — 15.15 helipl.

— 15.15 teateid ja helipl. — 17.10 ajaviitekonts. — 18.10 sõnaline — 19.45 õhtumuus. — 20.20 mille üle inimesed on uhked — 21.00 suur tantsuõhtu — 23.30 tantsumuus.

Langenberg 472,4/17 **Köln** 227/1,7
11.15 inimene ja maailm
12.20 heliplaate
14.05 lõunakonts. Juh. Kühn. Sol. Melanie Wolff, viiul
16.50 lastetund
18.00 videvikukonts.
19.20 sõnaline
21.00 segaeeskava
23.05 teateid, — 24.00 öömuus.
24.30 jazzmuus.

Stuttgart (Mühlacker) 360,1 / 75
11.00 kammermuus.
13.35 heliplaate
14.00 heliplaate
15.15 koorilaule
16.15 noortetund
17.20 kontsert. Juh. Rich. Bannholzer
19.40 sõnaline
20.42 jazz-inprovisatsioone
21.15 Joh. Straussi koom. oop. „Mustlasparun“
23.50 tantsumuus.

Hamburg 372,2 / 1,7
12.00 lõunakontsert
17.30 kontsert. Juh. Adolf Secker. Sol. Alex. Schneider, viiul
19.00 „kirju“ eeskava
20.30 prominentide kabaree
23.30 tantsumuus.

Viin 516,4 / 20
12.30 lõunakontsert
14.10 lõunakonts. järg
14.45 Aureliano Pertile, helipl.
16.25 trumm, loodusrahv. ringhääling
18.00 ajaviitekonts. Sol. Emmy Zopf, klaver
20.30 Rosl Berndt, lõbusaid laule
21.00 Strindberg — vaeselapse-õhtu
23.25 tantsumuus. Dario Medina, laul

Budapest 550,5 / 23
10.15 politsei ork. kontsert
13.00 kellamäng
13.05 kvart.-kontsert
18.30 ajaviitemuusikat
21.00 M. Fényeri op. „Maya“. Lõpuks mustlasmuusikat

Bukarest 394,2 / 16
13.00 ja 14.00 helipl. — 18.00 ja 19.10 Sibiceano ork. ajaviite- ja rumeenia muus. — 20.40 heliplaate — 21.00 Niculesco-Bassu, laule — 21.20 ja 22.15 rihgh. ork. konts.

Moskva VZSPS 1304 / 100
(Vaata pühapäev.)

Pühap. 3. jaan.

Tallinn 296,1 / 10
9.55 jumalateenistuse ülekanne
12.15 põllumajandusl. kõne
12.45 põllumajandusl. teateid
13.00 lõunakonts. *Juh. Ark. Krull*
16.30 ajaviitemuus., helipl.

17.30 „Vahitorni“ Seltsi kõned
18.30 reklaami ja heliplaate

18.50 päevauudiseid
19.00 jazz-etüü klaveril
19.30 lugemistund
20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus
20.05 kontsert. Juh. *Ark. Krull*
21.20 vana tantsumuus.
22.00 moods. tantsumuus.

Et kõik saatekavad ei saabunud toimetusse õigel ajal, siis ei olnud neid ka võimalik avaldada. Palume lgp. raadiokuulajaid seda lahkesti vabandada.

Telefonisaatjate arv

Mitmesugustele lainepiirkondadel on võimalik teatud arv saatjaid asetada, ilma et nad üksteist segaks nagu näiteks ringhäälingu lainepaelal. Uskmatu suur on telefonisaatjate arv, mida on võimalik asetada lühi- ja ultralühilaine piirkonda. Igale saatjale on nähtud ette 9kHz laiune sageduspael. Järgnevas tabelis on näidatud, et 100.000 kuni 10.000 meetrilisele lainealale on võimalik asetada ainult kolm saatjat, kuna 1 cm kuni 10 cm lainepiirkonnale tervelt 3 000 000 saatjat, ilma et nad üksteist segaks.

	Lainepikkused meetrites	Sagedused kHz	Telefonisaatjate arv
a)	100000—10000	3—30	3
	10000—1000	30—300	30
	1000—100	300—3000	300
	100—10	3000—30000	3000
	10—1	30000—300000	30000
	1—0,1	300000—3000000	300000
	0,1—0,01	3000000—30000000	3000000
b)	600—200	500—1500	111
	2000—600	150—500	39
c)	2000—200	150—1500	150
d)	200—100	1500—3000	166

b all on eriti antud ringhäälingu lainepiirkond 600 kuni 200 meetrini ja 2000 kuni 600 m. Meie näeme, et esimesse piirkonda on võimalik asetada 111 saatjat, kuna teise ainult 39. C all näeme, et 2000 kuni 200 meetrilises lainepiirkonnas, mis on tarvitatav ringhäälingu ülekanneteks, võib asuda ainult 150 saatjat. Huvitav on siinjuures, et 200 ja 100 meetri vahel võib töötada 166 saatjat.

Müncheni suursaatja

Müncheni suursaatja ehitustööd, mis algasid septembris, arenevad imestamisväärt kiirusega. Juba novembri lõpuks valmisid suuremad ehitised. Praegu kestavad masinate aluste mullatööd.

Ehitis on kahe külgehitisega, kuhu asetatakse transformaatorid. Antenni mastid on puust ja 115 m kõrged ning 250-meetrilise vahemaaga.

Seitsmesse kõrvalmajakesse on mahutatud personaal ja töökoda. Vool juhitakse kahe kaabli abil Neufinsingi jõujaamast saatjasse. Pinge on 6000 volti.

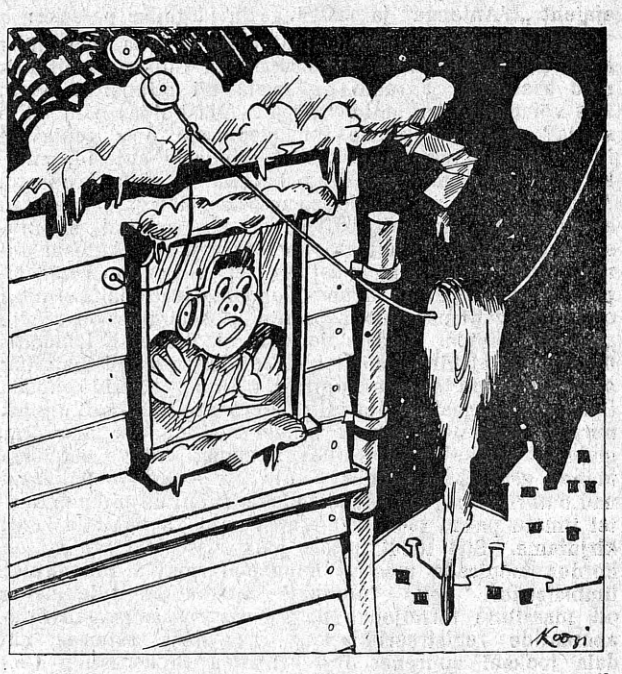

— „Paar päeva ei kuulanud raadiot ja nüüd on kõik tarvitamata lained antenni külge külmanud“.

Ei meil pole kerge kellelgi...

Don à Clara

„Ei meil pole kerge kellelgi!..“ Uus kuritõbi on vallutanud terve Maarjamaa, ajalehepoisist riigiisadeni hädaldavad kõik samal viisil. Ka need, kel polekski tarvis hädaldada, nagu näiteks kaupmehed, kes oskasid õigel ajal rosinaid „vakaalla“ panna, või ladud teisi litsentsialuseid kaupe täis tellida. Aga ikka laulavad teistega koos kaasa. Sihuke asi hakkab juba viha tegema. Juba lastakse märki selle hüüdlause all ja kindlasti ilmuvad varsti müügile „Brandmanni“ või „Kave“ kompvekid selle lipukirjaga. Ära labastavad vägise ilusa sõna ja tõsise kaebuse samuti, nagu omal ajal kuulsa „oleme rääkinud“, või „mis häält sa teed“.

Ega minul lõpuks sellest kahju pole, aga praegu, just praegu teevad need hädaldajad mulle viha, ja seepärast, et mina päris tõsise häda pärast kisendan *„ei meil pole kerge kellelgi...“* aga keegi ei usu. Päris tõesti ei usu, naeravad veel, nagu koerad ja hoigavad kaasa, „et meil pole kerge kellelgi!..“ Päris nutu ajab pääle. Ja meie soost inimestel on see nutt ju nii kerge tulema. Juba siis, kui Gailit alles veike mees oli, sest nüüd paistab ta juba Euroopasse, nagu viimane „Kratt“ konstateerib, kirjutas ta (loomulikult Gailit, aga mitte Kratt), et meiesugustel tarvitseb vaid kaeda korra oma paljaid varbaid, ohata äkki südamest „oh neid tillukesi varbakesi“ ja pisarad tulevad kuis kolin. Miks ei peaks ma siis nutma, kui meil tõesti, üsna tõesti kohe „pole kerge kellelgi“. Ärge arvake, et ma neid haiglasest enesearmastusest siin räägin endale „meie“, ma mõtlen tõesti *„meie“*. Päris ehtsas mitmuses.

Küll meid naerdakse, küll meid hurjutakse, aga meil on ka kõrgeid kaitsjaid õilsas kogus, meil on ka omad esindajad riikliseis komisjoones ja ega meie sugu ei kao sellegi poolest kusagil ilmas, missuguste alatute abinõudega ka meile kallale ei kiputa. Küll meile antakse nimesid: sakslased nimetavad meid „Schwartzhöreriteks“, prantslased „piraatideks“ ja meie oma rahvas — noh mis me sest räägime! Igatahes meie nimi pole kusagil maal haledam, kui just siin. Kuidas saab meid võrrelda sellise argtuse sümboli kehastava loomaga, kuna meie võitleme enda olemasolu eest, nagu emalõvi enda poegade eest. Aga palju sa ikka jõuad võidelda ülekohtu vastu. Kel vägi, sel võimus. Hiljuti sattus mul näppu Pariisi raadiomeeste ajaleht „L'Antenne“ ja sealt lugesin järgmise passuse:

„Inglise rahaasjad on aina sassis ja juba üsna tükk aega. Hädas hakatakse siin sissetulekuid otsima sealt, kus neid saada on. Ja neid on saada nii mitmeltki poolt. Kas või raadio „piraatide“ käest. Aga kuidas neid kätte saada? Seal tuli ühele rahageeniusele otse geniaalne idee. Ehitati terve rida erilisi kinniseid autosid, mille katusest igasugused haralised katsesarve välja kippusid. Autode ümber askeldasid surmtõsise ilmega sõnaahtrad ametmehed. Aegajalt kostis autode suletud sisemusest saladusline ja halbatõotav surisemine. Autosid demonstreeriti õige silmapaistvalt terves Londonis nädalapäevad ja kulutulena lagunes Londonis jutt laiali, et need olla postivalitsuse autod, mille eesmärgiks on raadio „piraate“ püüda. Nädala jooksul ei ilmunud Londonis ühtegi pildiajakirja, mille kaanepildiks polnud mainitud saladuslikkude autode kujutust. Autod sõitsid mööda linna edasi tagasi, peatasid vahel hetkeks kusagil uulitsa nurgal; sisemuses hakkas midagi surisema ja ukse pragude vahelt helkis roosa-liilakat valgust. Sünge nägudega mehed askeldasid ümber auto ja korraga hakkasid nad ümbritsevate majade akendesse suunitud pilkude saatel ilmatu paksu taskuraamatusse midagi pikalt ja laialt kirjutama. Siis löödi autole käik sisse ja terve stseen kordus mõnisada meetert kaugemal vaikiva rahvahulga ümbritsedes. Selle toimingu cotamatuks tulemuseks oli massiline tormijooks postiasutisse raadiovastuvõtteaparaatide registreerimiseks. Ühe ainsa esimese nädala jooksul suurenes BBC (British Broaecasting Co.) raadioabonentide arv 25.000 isiku võrra... Ja BBC sissetulekute juurekasv ületas senised sissetulekud 12.500 naelsterlingiga. Kahe nädala pärast võis BBC juba rõõmustada 40.000 vastsündinu abonendi üle. Ei tea missuguse numbriga asi oleks viimaks lõppenud, poleks korraga üks räpaka suuga raadioajakiri hirvitama hakanud. Na umbes, et küll olla ikka maailmas tobedaid, kes lasevad endile Posteli poolt prügi silma ajada. Kas võida siis inimene, kes ennast raadioharrastajaks nimetab ja kellel sinepiivakese võrdki raadiotaipu peas, uskuda sellist loba, et sarnaste aparaatide konstrueerimine võimalik on, millede abil *raadiovastuvõtja* olemasolu ning asukohta võimalik on „väljapeilida“! Terve see autode maskeraad olla vaid anide püüdmiseks lavastatud ja pidada psüholoogiliselt mõjuma „piraatide“ halva südametunnistuse peale. Ja ennäe imet: raadioabonentide arvu juurdekasv oli korraga nagu noaga katki lõigatud. Otseteed kadusid ka saladuslikud autod uulitsalt — kuna nende äri seekord läbi oli.“

Kõik seda kordasid enam vähem kahjurõõmsa ilmega veidi hiljemalt ka Saksa ajakirjad ja kasutasid juhust, et veel kord kooris hirvitada vaeste sissekukkunute üle. Ja meie vaesed uskusime neisse autodesse, kui evangeliumisse, seda enam, et „Raadio“ üleaedne ka nende autode pildi ära tõi ja võidurõõmsalt selle meie ringhäälingu härradele nina alla hõõrus, et vaadake, kuidas Euroopas masinatega raadiojäneseid püütakse, on ikka hoopis kultuurilisem inimtõug jne. Ma värisesin (ja minuga ühes paljudki) kui haavaleht hirmust, et viimaks võtavadki tarka nõuannet kuulda ja tellivadki sellise auto ära. Mul on nüüd vaesest nõuandjast veidi kahju, sest jutt sinepiivast ja n. t. s.

Vaevalt jõudis raugeda ja nivelleeruda see hirmuhoog, kui hakati Toompeal meile uut paela punuma. Üks päev öeldi et: ei anna jäneste seadust, teine päev: no vaata, et anname. Kolmas päev lasti jällegi veidi hinge tõmmata selleks, et neljandal päeval uuesti lõõga kinni hakata tõmbama. Vaakusime selkombel terve nädal hirmu ja armu vahejoonel ja jäimegi pühadeks kõõluma. Ja ma ei tea tõesti, kas ma pean nüüd lõpuks selle raadioluba äravõtma või mitte. Kas mul pole siis nüüd ainuõigust kõigi raadiojäneste nimel ahastada „ei meil pole kerge kellelgi“ ja keelata igasuguseil laskureil ja ärimehil selle lipukirja tarvitamise? Ma siiski katsun veel korra visata kulli ja kirja abil liisku. Kui tuleb kull — siis maksan ära ja kui tuleb kiri — ja kiri ju ei valeta, siis jätan maksmata, ehk lükkavad ometigi selle jäleda seaduse tagasi seal kõrges kogus. Soovin Teile küll häid pühi ja kõik, aga: „ega meil pole kerge kellelgi...“

Nalja

„Pumbake mulle üks kroon.“ — „Mul ei ole raha kaasas.“ — Kinkige mulle üks pabeross.“ — „Ma ei suitseta.“ — „No ütelge vähemalt, mis siis on kella aeg!“

—

Chopin oli väikese lapsena juba suur unistaja. Kui ema õhtul ta magama pani, lamas ta tundide viisi avasilmi, magama jäämata. Kord ähvardas ema teda lüüa, kui ta kohe silmad ei sule ja ei uinu. Väike Chopin sules silmad, kuid avas minuti pärast uuesti.

Mispärast sa uuesti silmsd avasid, sa paha laps, ise lubasid praegu, et jääd magama?“ pahandab ema.

Väike Chopin vastab: „Seepärast, ema, et tahtsin näha kas ma silmad õieti sulgesin.“

—

„Ema, leidsin omale kerge elukutse.“ — „Kelleks sa tahad siis saada?“ — „Jõuluvanaks!“ — „On see siis kerge elukutse?“ — „Aga muidugi, tema töötab ju ainult üks kord aastas!“

Täiendatud 4-lamb. varivõrelambiga patarei-vastuvõtja

R. Neudorf

(Lõpp)

Iseäranis tähtis on sellise seade filtreerimise omadused vananenud anoodpatarei ja suure sisetakistusega võrkanoodi tarvitamisel, sest suure sisetakistuse tõttu kõigub vooluallika positiivse pooluse pinge negatiivse suhtes taktis vastuvõetavate kõrgesagedusvõngete modulatsiooniga ja on seda suurem, mida suurem vooluallika sisetakistus. Kui aga üldine anoodpinge võimendatava madalsagedusvoolu taktis kõigub, siis kandub see kõikumine üle takistuse R_3 tagasi audionlambi anoodile, andes madalsagedusliku tagasside, mis sageli õige tunduvalt moonutab ülekannet. Takistus R_6 ühes ploki C_8-ga hoiavad aga pinge takistuse R_3 alumise otsa juures konstantsena ja kardetud tagasside jääb ära.

Kuna käesoleva ajakirja toimetusse sageli järelpärimistega pöördutakse grammofonimuusika võimendamise võimaluste üle, siis olgu siinkohal lugejate tähelepanu juhitud sellele, et kuivadest patareidest toidetava normaalse lõpplambiga vastuvõtja madalsagedusosa selleks kuigi kohane ei ole, sest lampide väikese võimsuse tõttu saabub sarnase ülekande puhul moonutus isegi enne, kui moodsa grammofoni hääletugevus oleks saavutanud oma maksimumi. Kes aga siiski on asjast huvitatud (võrkanoodi kasutamisel on see täiesti rahuldavalt läbiviidav) see võib omale skeemis märgitud puksid a ja b välja tuua ja grammofoni elektriline membraan ehk pick-up nende külge ühendada.

Need puksid on ühtlasi ka telefoni tarvitamiseks, kui hilise aja tõttu valjuhääldajat ei soovita kasutada, või jälle mõne tekkinud vea asukoht tahetakse kindlaks määrata.

Viimane ja kõige tähtsam täiendus skeemis on anoodpatarei ja kütteakumulaatori miinuspooluste vahele lülitud takistused R_8, R_9 ja plokkondensaator C_9. Need takistused ongi automaatse võre-eelpinge saavutamiseks määratud.

Et anood- ja kütte-miinuse vahele lülitud takistuse läbi saavutatud võre-eelpinge tekkimist lähemalt selgitada, selleks on toodud joon. 2.

Joonisel olgu m n—anoodvoolu allikas, L—võimendaja lamp ja R_e — mingisugune püsiv oomiline takistus.

Skeemi lihtsustamiseks on lambi L asemele anoodvoolu allika vooluringi lülitud lambi näilisele sise-takistusele (mis lambi anoodvoolu tugevuse mingisuguse kindla võre-eelpinge juures määrab) vastav püsivtakistus R_i. Nagu skeemist näha, asuvad takistused R_e ja R_i järjestikku ja nende summa annabki vooluallika välisahela takistuse, mis ahelas voolava voolutugevuse määrab.

Olgu näiteks:

$R_i = 20000$ oomi; $E_{anood} = 100$ volti

$Re = 5000$ oomi.

Siis on nende summa:

$R = Ri + Re = 20000 + 5000 = 25000$ oomi

ja ahela voolutugevus:

$$i_a = \frac{E^a}{R} = \frac{100}{25000} = 0{,}004 \text{ amp.}$$

Pingejaotuse seaduse põhjal on kogu anoodpinge üle välisahela ühtlaselt jaotatud; sealjuures on pinge osa, mis osatakistuse R_e otste vahele jääb proportsionaalne selle takistuse absoluutsele väärtusele üldtakistuse suhtes. Kuna $R_e = 5000$ on veerand üldtakistusest $R = 20000$ oomi, siis on ka pinge R_e otste vahel veerand üldpingest $\frac{100}{4} = 25$ volti. Sealjuures on tema alumine ots lambi hõõgniidi ehk katoodi külge lülitud otsast 25 voldi võrra negatiivsem (katood võetakse ikka lähtepunktis pingete määramisel). Ülejäänud 75 volti jääb takistuse R_i otste ehk lambi hõõgniidi ja anoodi vahele ja etendab töötava anoodpinge osa. Kui nüüd lambi juhtvõre üle võreahela W ühendame Re alumise otsaga, siis laetakse ka võre sama 25 voldi võrra katoodi suhtes negatiivsemalt. Suurendades üldist anoodpinget, suureneb ka pingeosa, mis takistuse R_e otste vahele jäi ja lambi juhtvõre saab automaatselt suuremale anoodpingele vastava suurema negatiivse eelpinge. Üldise anoodpinge vähendamisel väheneb ka võre-eelpinge j.n.e.

Nii näeme, et sarnase lülituse puhul lambi võre-eelpinge ennast automaatselt kohandab tarvitatavale üldanoodpingele.

Töötab lamp L madalsagedusvõimendajana, siis muutub tema võrepinge võimendatava sageduse taktis kord vähemaks kord jälle suuremaks kui kindel võre-eelpinge. Muutub mingisugusel momendil juhtvõre keskmine pinge pealesurutud sageduse taktis positiivsemaks, kui takistuse R_e poolt ettekirjutatud keskmine võre-eelpinge, siis väheneb lambi näiline sisetakistus R_i ja kuna takistuse R_e absoluutse väärtuse suhe kogu ahela takistusega jääb suuremaks, siis suureneb ka samal momendil lambi võre-eelpinge negatiivsemaks ja töötab seega võimendatavale sagedusele vastu. Võimendus jääb nõrgaks.

Et ärahoida sarnase pahe tekkimist, selleks lülitakse takistusele R_e paraleelselt suuremahtuvusline plokkkondensaator C_e; selle laengu abil hoitakse võrepinge konstantsena. Kuna kogu võre-eelpinge ühtlaselt üle takistuse R_e jaguneb, ja takistus harilikult nii suur valitakse, et ta lõpplambile, missugune ju kõige suuremat võre-eelpinget vajab, suudab küllaldast võre-eelpinget muretseda, siis võime ka oma esimesele madalsageduse lambile sama takistuse kaudu võre-eelpinget anda, võttes lihtsalt takistuse pealt haruühenduse a, mille pinge vastavalt lambi nõuetele on väiksem.

See oleks eelpinge saavutamise teoreetiline seletus.

Praktiliselt määratakse eelpinge takistuse koguväärtus üldise aparaadi anoodvoolutarvituse järgi,

sest skeemis joonisel 1 antud takistuse asetuse puhul peab kogu aparaadi anoodvool eelpinge takistuse ($R_8 + R_9$) läbistama, et lampide hõõgniitidele pääseda. Sealjuures jääb takistuse otste vahele pingevahe, mille suuruse määrab Ohmi seadus:

$$e_v = i_a \cdot (R_8 + R_9)$$

Siit saame nõuetava üldtakistuse:

$$R_6 + R_9 = \frac{e_v}{i_a};$$

Näide: 120 voldilise üldanoodpinge juures vajab lõpplamp võre-eelpingena — 11,25 volti.

Üldine aparaadi anoodvoolutarvitus sealjuures on $i_a = 9$ mA. Kui suur tuleb valida $R_8 + R_9$?

$$R_8 + R_9 = \frac{e_v}{i_a} = \frac{11,25}{0,009} = 1250 \text{ oomi.}$$

Kui nüüd lamp V_3 vajab $e_{v_1} = -6,75$ volti võre-eelpinget, kui suur peab siis olema takistus R_8?

Kuna pingejaotuse seaduse põhjal:

$$\frac{e_{v_1}}{e_v} = \frac{R_8}{R_8 + R_9};$$

Siis

$$R_8 = \frac{e_{v_1} \cdot (R_8 + R_9)}{e_v} = \frac{6,75 \cdot 1250}{11,25} = 750 \text{ oomi.}$$

Nii näeme, et neid takistusi ei olegi nii raske määrata, sest nõuetavad andmed saame kõik lampidele kaasaantud iseloomustus-kõverikkudest ja see väike kasvatamine ja jagamine ei tohiks kellegile raskusi teha.

Et aga siiski iseehitajaid mitte sundida seda arvestust ise läbitegema, siis tähendame siinkohal, et seda kellelgi vaja ei olegi, sest eelpool väljaarvutatud takistused kujutavad endast kuldse kesktee kõikide firmade lampide kohta, kui nende andmed oma töötamiskohtadele enamvähem vastavad (vaata „Raadio“ nr. nr. 8, 9 ja 10).

Häälepuhtuse suhtes oleks küll veidi õiglasem mõlemad takistused 500 oomilistena valida (üldtakistus 1000 oomi), kuid see vahe on nii väike, et ei tasu seda suurenenud anoodvoolu kulu.

Konstruktsioon

Oma konstruktsioonilt ei erine täiendatud vastuvõtja oma eelkäijast kuigi nimetamisväärselt. Tähtsamad lahkuminekud esinevad vaid shassii mõõtudes ja väikeses osade paigutuse muudatuses. Shassii mõõdud on antud joon. 3.

Nagu joonisest nähtub, on uueks vastuvõtja kogupikkuseks vaid 500 mm. Kui siinjuures veel arvesse võtta, et aparaadi esiplaadi kõrgus ainult 180 mm ja kogu süvis palju üle 200 mm ei ulatu, siis võib vist julgelt tõendada, et sarnaste mõõtude üle, arvestades aparaadi võimsusega, ka nõudlikum iseehitaja ei tohiks nuriseda.

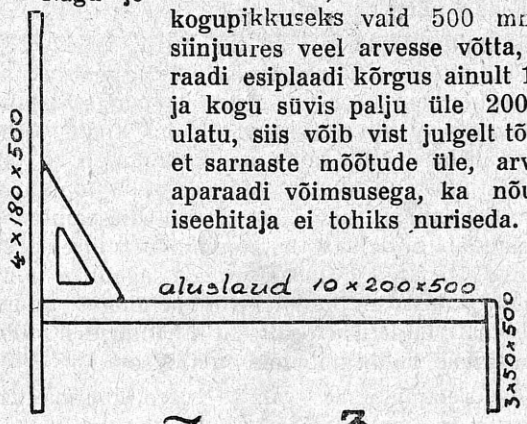

Joon. 3

Et vältida montaažhil tekkida võivaid arusaamatusi, on joonistel 4 ja 5 toodud aparaadi esiplaadi ja shassii tagumise liistu aukude puurimisplaanid.

Üksikosad

Üksikosade valikul tuleb silmas pidada sama, mis „Raadio“ nr. 8, 9 ja 10 öeldud, seepärast ei ole ka mõtet seda siinkohal kordama hakata. Kõrgesagedustransformaatorite keerdude arv ja konstruktsioon jääb endiseks. Ainult sekundaarmähiste L_2 (L'_2) ja L_4 (L'_4) keerdude arvu tuleks veidi suurendada, sest müügil leiduvad pöörkondensaatorid ei ole enamasti mitte 500-sentimeetrilised, vaid omavad maksimaalmahtuvuse 0,0005 μF, mis õieti on vaid 450 cm, ja seetõttu kippusid mõned hästi vastuvõetavad jaamad, nagu Budapest, Tartu ja pikil laineil Kaunas aparaadi häälestuspiirkonnast välja jääma. Kindlaid tagajärgi igasuguse „500 cm“ nime all müügil oleva pöörkondensaatoriga saab, kui normaallaine kõrgesagedus-transformaatorite sekundaarmähised valmistada 70 ja pika laine omad 270-keerulistena. Transformaatorite alused (pertinaks: läbimõõt 60 mm) jäävad pikkuselt endiseks, sest need mõned keerud ei tarvita kuigi palju ruumi.

Ainukene osa, mille juures siinkohal pikemalt tuleb peatuda, on varivõrelambi varivõreahelas asuv takistus R_7. Kuna selle takistuse õigest väärtusest sõltub kogu aparaadi korralik töötamine ja isesuguste firmade varivõre-lambid nõuavad maksimaalsete tagajärgede saavutamiseks isesuguseid takistusi, siis tuleb niihästi lambi, kui ka takistuse valikul toimida äärmiselt ettevaatlikult.

Et seda tööd iseehitajail võimalikult lihtsaks muuta, selleks olgu toodud alljärgnevad andmed, mis endast kujutavad keskmisi väärtusi tervest mõõtmiste seeriast. Tabelis tähendavad: E_a — üldine anoodpinge (patarei näpitspinge); e_{vv} — varivõre pinge ja i_{vv} — varivõre vool.

	$E_a = 120$ v.; $e_{vv} = 60$ v.	$E_a = 150$ v.; $e_{vv} = 75$ v.
Triotron S408	$i_{vv} = 0,26$ mA	$i_{vv} = 0,37$ mA
Philips A442	$i_{vv} = 0,15$ mA	$i_{vv} = 0,2$ mA
Telefunken RES094	$i_{vv} = 0,74$ mA	$i_{vv} = 0,81$ mA
Valvo H406 D	$i_{vv} = 0,21$ mA	$i_{vv} = 0,28$ mA

Toodud andmete põhjal on juba lihtne määrata õige takistuse R_7 väärtus; tarvitseb vaid teada aparaadi üldist anootpinget, valitava lambi tüüpi ja kasutades teoreetilise skeemi arutlusel antud valemeid ning selle tabeli andmeid saamegi nõuetava takistuse väärtuse.

Näide: Kasutada on lamp: Valvo H406 D
värske patarei näpitspinge $E_a = 120$ v.
Tabelist leiame: $i_{vv} = 0,21$ mA $= 0,00021$ amperi.

järelikult: $R_7 = \frac{120-60}{0,00021} = \frac{60}{0,000,21} = 285000$ oomi.

Kuna nii täpse väärtusega takistust saada ei ole, siis valime kõige lähema standard-tüübi ja nimelt 300000 oomi ehk 0,3 megoomi.

Et õige takistuse valikut veelgi lihtsustada, selleks olgu antud iga lambi tüübile vastav õige R_7 väärtus (andmed on mõeldud kuivade anoodpatareidega töötamiseks):

	R_7
Triotron S408	0,3 megoomi
Philips A442	0,4—0,5 „
Telefunken RES094 . .	0,1 „
Valvo H406 D	0,3 „

Varivõrepinge konstantseks hoidmiseks ja kõrgesagedusvoolu ärajuhtimiseks tarvitatud plokk C_3 on endiselt 0,5 μF.

Kui mõni iseehitaja oma aparaadi ülekande puhtusele esitab iseäranis suuri nõudmisi, kusjuures anoodvoolu tarvitus etendab kõrvalist osa, siis võib ka R_9 valida 500-oomilisena. Iseäranis tähtis see ei ole, küll annab aga ennast kuivade patareidega töötamisel tunda, sest seal on iga milliamper tähtis, andes end otsekohe tunda patarei töötamiskestvuses. Igatahes jätkub normaalse tubase ülekande jaoks takistuse R_9 = 750-oomilise väärtuse juures maksimaalselt saavutatud moonutamata ülekandest täielikult.

Aparaadi anoodvoolu-kulu ja üksikute võre-eelpingete sõltuvus anoodvooluallika näpitspingest on kokkuvõetult järgmine:

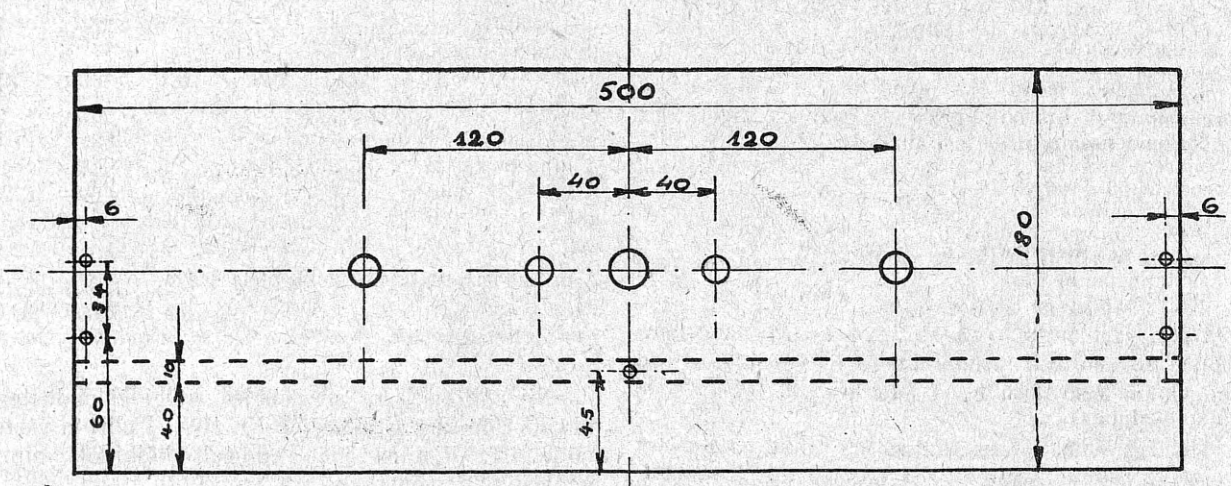

Joon. 4

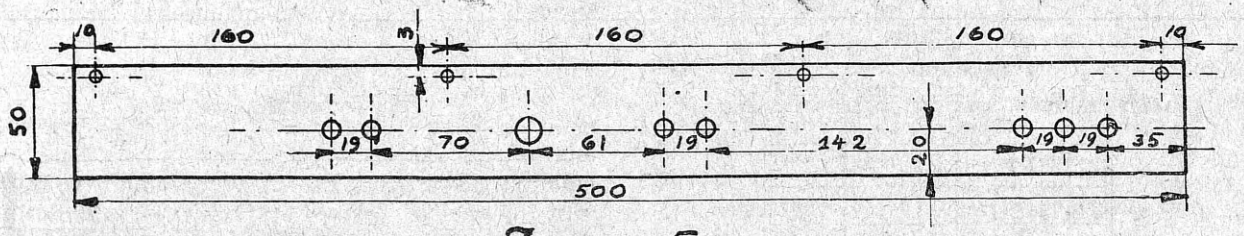

Joon. 5

Üleminekul ühelt lainepiirkonnalt teisele kõrgesagedustransformaatorite ümberlülimiseks tarvitatud 3+2-kordne ümberlülija kujutab endast hästiõnnestunud kodumaa saadust. Müügil „Shiiber"-lülija nime all. Oma lühikese käigu, otstarbekohase kontaktide asetuse ja universaalsete monteerimisvõimaluste tõttu osutub see lülija omal alal parimaks lahenduseks. Kui veel arvesse võtta hääd materjali ja korraliku töö kohta harukordselt odavat hinda, siis peaks see kodumaa saadus tingimata kõiki iseehitajaid huvitama. Nimetamata ei saa jätta ka asjaolu, et kõneall oleva ümberlülija käsitamine sünnib aparaadi esiplaadilt ja seega muudab ka aparaadi välimuse moodsamaks. Niisama tähtis on kontaktide puhastamise ja vedrusurve reguleerimise võimalus, mille suhtes ta ka nii mõnestki välismaa tootest osutub käepärasemaks.

Automaatse võre-eelpinge saavutamiseks ettenähtud takistused R_8 ja R_9 peavad kannatama võrdlemisi suurt koormat ja kõlbavad seepärast ainult traadist keritud üksused. Sealjuures on: R_8 = 500 oomi ja R_9 = 750 oomi.

Anoodpinge *Ea*	Üldine anoodvoolu kulu *Ja*	V_3 võre-eelpinge e_{v3}	V_4 võre-eelpinge e_{v4}
220	21 mA	—10,5 volti	—26,25 volti
200	19 „	— 9,5 „	—23,75 „
150	13 „	— 6,5 „	—16,25 „
120	9 „	— 4,5 „	—11,25 „
100	8 „	— 4,0 „	—10,00 „
90	7 „	— 3,5 „	— 8,75 „
60	4,5 „	— 2,25 „	— 5,62 „
30	1,5 „	— 0,75 „	— 1,88 „

Võre-eelpingete tasandamiseks ettenähtud ploki C_9 mahtuvus olgu vähemalt 2 μF. Vähemat plokki ei ole soovitav tarvitada, sest siis langeb hääletugevus.

Montaazh

Vastuvõtja kokkumonteerimisel tuleb piinlikult

jälgida montaazhplaani (montaazhplaan ilmub järgmises numbris).

Suure võimsuse ja väikese ruumala tõttu võib iga väiksemgi montaazhplaanist kõrvalekaldumine põhjustada pärastisi pahandusi.

Ühtlustamise ja töö hõlbustamise mõttes on kõrgesagedustransformaatorite mähiste otsad uues montaazhplaanis täpselt samasugustena tähistatud kui ennegi.

Eelarve

Osade komplekti täpseks valikuks toome siinkohal veel täieliku üksikosade nimestiku:

1	kõrgesageduse varivõre lamp V_1	13.—	kuni 13.—
1	audionlamp (takistusvõimendaja) V_2	4.50	„ 5.—
1	universal-lamp V_3	4.50	„ 6.—
1	lõpplamp V_4	7.—	„ 8.50
1	esiplaat 4×180×500 ehk 3×180×500	3.—	„ 4.—
2	pöörkondensaatorit 500 cm C_1 ja C_2	8.—	„ 9.—
2	peenreguleerimise skaalat	4.—	„ 4.50
1	reostaat 50 oomi R_1 — nupuga	1.10	„ 1.10
1	reakts.-kondensaator 50 cm RC	2.25	„ 2.25
1	3+2 ×„Shiiber"-ümberlülija	6.50	„ 6.50
1	varivõre lambi pesa (küliti mont.)	—.75	„ —.75
2	harilikku lambi pesa	—.80	„ —.80
1	vetruv lambi pesa	1.—	„ 1.—
1	madalsageduse trafo 1:4 — MT	8.—	„ 10.—
1	plokk-kondens. 200 cm — C_4 (Farad-Einbau	—.70	„ —.90
2	plokk-kondens. 2000 cm — C_6 ja C_7 Farad-Einbau)	1.40	„ 1.80
2	plokk-kondens. 0,5 μF — C_3 ja C_5	2.—	„ 2.—
1	„ 1,0 μF — C_8	1.20	„ 1.20
1	„ 2,0 μF — C_9	1.70	„ 1.90
2	takistust 2 megoomi R_2 ja R_5 (Konstant-Einbau)	1.40	kuni 1.40
1	takistus R_7 (Polywatt-Einbau) oleneb lambist	—.90	„ —.90
3	takistust: R_4 = 0,1; R_3 = 1,0—0,3; R_6 = 0,2 megoomi (kõik Polywatt-Einbau tüüpi)	2.70	„ 2.70
2	takistust: R_8 = 500; R_9 = 750 oomi (Filos-Einbau)	1.80	„ 1.80
1	kaitse kompl. sissemonteerimiseks — S	—.60	„ —.60
1	momentlülija — K	1.—	„ 1.25
40	cm pooli toru, läbim. 60 mm	1.28	„ 1.28
110	m 0,3 mm 2 × siidiga isol. traati	1.10	„ 1.10
50	m 0,2 mm 2 × siidiga isol. traati	—.40	„ —.40
30	m 0,6 mm email + 2 × puuvill. isoleeritud traati	—.90	„ —.90
6	m isoleer. ühendustraati	—.72	„ —.72
2	väikest nurga tuge	—.32	„ —.32
16	montaazhkruvi, läbim. 3 mm	—.48	„ —.48
3	m 2-kordset litset	—.45	„ —.45
2	kaabli kinga isoleerpeaga	—.20	„ —.20
2	anoodstekkerit, banaani taolist	—.12	„ —.12
4	juhe pealkirja	—.08	„ —.08
4	jootmise kinga	—.06	„ —.06
7	puksi, jootmise otsaga	—.35	„ —.35
1	isoleerliist 3 × 50 × 500	—.85	„ —.85
1	„ väike	—.10	„ —.10
2	m isoleertoru transf. mäh. otste jaoks	—.36	„ —.36
		Kr. 87.57	Kr. 96.62

Nii ei tõuse ka arvestades kõigi täiendustega üksikosade kogusumma üle Kr. 100.— piiri ja vastuvõtja iseehitamine jääb endiselt kõikidele hinna poolest vastuvõetavaks.

Lahendus mõistatusele nr. 7

47	58	69	80	1	12	23	34	45
57	68	79	9	11	22	33	44	46
67	78	8	10	21	32	43	54	56
77	7	18	20	31	42	53	55	66
6	17	19	30	41	52	63	65	76
16	27	29	40	51	62	64	75	5
26	28	39	50	61	72	74	4	15
36	38	49	60	71	73	3	14	25
37	48	59	70	81	2	13	24	35

Raadiokuulajate arv välismaal

Inglismaa	1. nov.	4 101 692
Rootsi	1. okt.	638 061
Kanada	1. okt.	480 225
Taani	1. dets.	467 484
Austria	1. okt.	452 675
	1. nov.	456 939
Tshehhoslovakkia	1. okt.	343 740
Itaalia	1. okt.	209 205
	1. nov.	214 435
Belgia	kesk nov.	189 277
Shveits	1. nov.	132 982
Norra	1. nov.	98 593
Rumeenia	1. okt.	76 163

Mõistatus nr. 8

Missugune luuletis on siin joonisel peidus ja kuidas seda lugeda?

„Moodne jõuluvana“

Jõuluöö. Kuusirp taevavõlvil kumab kui petturi pilusilm, tagudes Lasnamäe saatehoonele õudseid varje. Läbi pealinna ähmaste tänavate kihutab moodne „Buick“. Narva maantee kaudu suundub sõiduk Lasnamäe saatejaama ette. Uks avaneb ja hetk hiljem astub autost välja elegantne, kuid salapärane „kogu“, kes nagu viirastus ruttab saatejaama sisemusse. Ka „Buick“ kaob ööpimedusse. Vaikus... Saatejaama mastid seisavad nagu kaks hiigla-vahimeest valvekorral ja nende vahel lömmitab ühekordne paekivi-ehitus.

Ajakirja „Raadio“ reporterina õnnestub ka mul pääseda sellesse „nõialossi“ — saatejaama sisemusse.

Saateatiljeesse astudes näen hämmastavat pilti. Keegi noobel härra seisab ärevalt kaugenägemisaparaatide ja mikrofonide ees. Operaator seletab, et täpselt kell 24.00 algab tratitsiooniline jõulueeskava eetris, moodsa jõuluvana härra Paljaspea juhatusel.

Nüüd on mul selge, et see moodne jõuluvana härra Paljaspea ongi too salapärane „tüüp“, kes „Buickil“ kihutas läbi pealinna öiste tänavate.

Vahepeal saabuvad saateatiljeesse Raadio Ringhäälingu auväärt külalised ja tegelased. Siin näeme: ringhäälingu direktori hra Suurnina, ringh. conferencieri hra Kõneandi, ringh. lõbusat naljahammast ja koomikut hra Naerukonti, ringh. keelpillide triot hra Noodi juha., ringh. tantsuorkestrit hra Heliredeli juh., siis ringh. tehnilisi jõude, härrade Anoodi, Akkumolaatori, Madalsageduse, Transformaatori, Selektiivsuse ja Võimendusteguriga eesotsas.

Peale nende on kohal ka fotomehi, eesotsas härrade Objektiivi, Pimekambri ja Mattklaasiga, samuti ka filmimehi ja helifilmimehi.

Tehakse viimaseid ettevalmistusi saatekava alguseks. Proovitakse läbi kõik tehnilised aparaadid, mikrofonid ja võimendajad. Moodne jõuluvana härra Paljaspea närveerib pisut ja loeb oma etteaste teksti.

Conferencier istub signaalpuldi juures, millisel asetsevad kummalised lambid ja lülijad. „Veel üks minut puudub saatekava alguseks“. Muutub haudvaikseks. „Veel kolmkümmend sekundit“. Kõik jälgivad suurt punaselt hõõguvat sekundiosutit. „Tähelepanu!“ Veel paar sekundit. Mikrofonid lülitakse sisse. Järgmisel hetkel pajatab conferencier härra Kõneand mikrofoni: „Halloo! Halloo! Siin Tallinna, Tartu, Viljandi ja Paide ringhäälingu saatejaamad. Meil on saatekavas ettenähtud jõulu erieeskava, moodsa jõuluvana härra Paljaspea juhatusel! Palun härra Paljaspea!“

Ja härra Paljaspea astubki mikrofonide ja kaugenägemisaparaatide ette avakõnet pidama. Ta on moodne jõuluvana. Pole mingit sarnadust aastakümneid tagasi maad mööda ringirändava jõuluvanaga, kellel oli pikk habe, suur kott, vitsakimp jne.

Moodne jõuluvana härra Paljaspea võetakse fotomeeste poolt avatud objektiivide marulise risttule alla. Ka helifilmi kaameramehed on hoos.

Härra Paljaspea avakõne lõppedes mängib Tartu ringhäälingu „Ilu Havai“ trio kaks pala:

1) Meie aja jõulud (polka).

2) Jõuluöö ringhäälingus (valss).

Järgneb naljaettekanne ringh. koomikult härra Naerukondilt „Kuidas veedan jõuluöö eetris“.

Siis võtab sõna Paide ringhäälingu conferencier ja „halloo-mees“ härra Ilushääl, kes kõneleb tänapäeva moodsast jõuluvanast.

Lõpuks saabub põnev ja üllatusrikas silmapilk. Moodne jõuluvana härra Paljaspea annab üle aastakümneid oodetud kingituse Eesti raadioharrastajaile. See on moodne kingitus:

Et eetrisõda Euroopa saatejaamade rägastikus on jõudnud haripunktile, mille tagajärjel on nõrgemad euroopa saatjad vaikinud, siis saab Tallinna ringhääling omale igavese laine — 999 m. *Raadiosõber maalt.*

Mihkel Kilu hakkab salakaubavedajaks

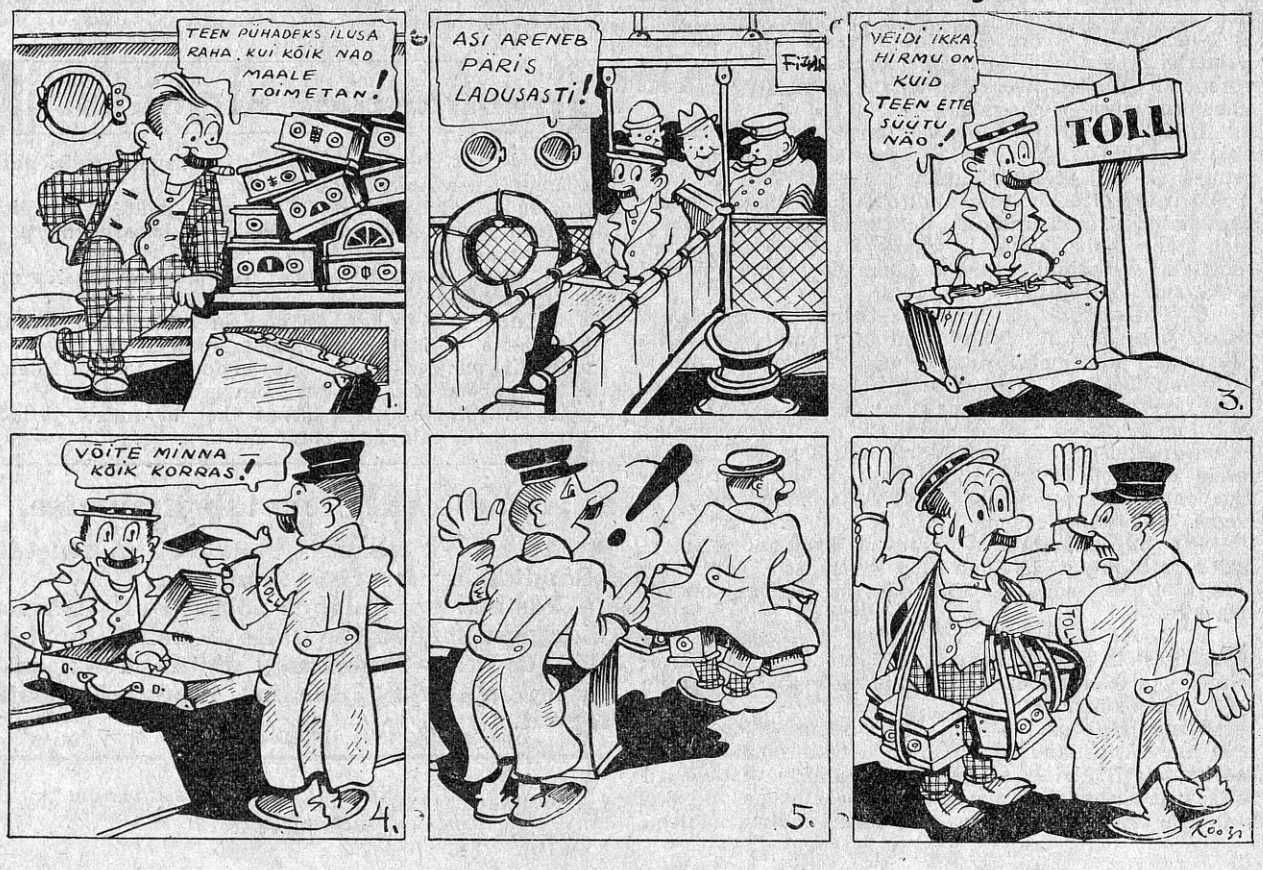

Tehniline kirjakast

Abonent 150 Viljandi. Kuidas saame meie Teile anda anoodpinge kohta juhatusi, kui Teil pole voltmeetrit ja kui võrkanoodi pinge pole kunagi konstantne suurus (Raadio 46, 48 ja 50) ja on igal võrkanoodil iga kütte-reostaadi kraadile vastavalt isesugune. Üldiseks reegliks on alati — püüda kasutada nii suuri eelpingesid lambi võrel, kui seda lubab vastuvõtt, sellega säilitate lambi vastupidavust ja hävitate moonutusi. Liiga kõrge eelpinge nõrgendab loomulikult häältetugevust, kuna siis lambi tööpunkt asub liiga väikeste anoodvoolude piirkonda. Kõik nähted, mida Teie kirjeldate, on lihtsalt seletatavad, kuid nende läbiharutamiseks läheb rohkem ruumi, kui seda kirjakastis võimalik teha. Käige ikka selle kuldse reegli järele, mida Teie ise endale andsite: keerake nuppusid selliselt, et saate parima vastuvõtu, siis on kõik pinged õiged.

E. M. Kaareperest. 1) Kui telefoni induktori magnetid on täiesti tugevad, siis võivad nad küll asetada ühte suurt magneti anoodpinge aparaadis. Magnetraud peab ennast ise vertikaalselt hoitud raudlati külges kinni hoidma. 2) Ankru mõõdud peaksid sobima. 3) Väikene pooluste mõõtude kõrvalekaldumine ei peaks suurt viga tegema. Kõik on lõpuks katse asi, kuidas Teil korda läheb ankrut võimalikult kergesti tiirlema panna. 4) Mähise pealeasetamine on täiesti ükskõik, kuidas Teie kerite, kas üks pool korraga, või mõlemad korraga. Peaasi on, et traadi keerdude arv ja pikkus enam-vähem sobiks. 5) Magnetrauad on valmistatud hoopis isesugusest, n. n. vanaadium-terasest. Sellist materjali harilikult müügil ei leidu, vaid valmistatakse tehastes eritellimiste peale.

„Wodkw" Tallinnas. 1) Reinartzi vastuvõtja on ikka veel üks parimaid andioonvastuvõtjate seas. 2) Kõikjal kaob aparaatide proovimine uue Teedeministri määruse ilmumisega, mis kõige lähemal ajal peaks sündima.

Schnell nr. 42. 1) Leiate varivõre vastuvõtja vähendatud kujul ehituskirjelduse käesolevas numbris. Rohkem kokkusuruda mõõtusid on iseehitajal raske. 2) 3-lambilises 2-võre lampidega vastuvõtjas kasutati Reinartzi reaktsiooni. 3) Reaktsioonmähis keritakse ikka võrepooli alumiste keerdude kohale, nagu kõrgesagedus transformaatori primaarmähis.

I. K. Kaarli. Davidovi variomeetri ja kondensaatori pidevat häälestusahelat ei saa kasutada kõrgesagedusastmes. Ainult antenniahelas.

Kuulaja 19025. Audionlülituses töötavad kõik kahevõrelambid ühevääртuslikult. Reflekslülituseks võib kasutada ainult neid lampe ja transformaatorit, mida autor soovitab, sest ainult selles kombinatsioonis on aparaadi töötamine kontrollitud.

O. T. Kohtlas. 1) Plaatide mahtuvus akkumulaatoris on peaasjalikult sõltuv plaatide pinnast aga mitte paksusest. Vähem plaate annab alati vähema mahtuvuse. 2) Akkumulaatorite mahtuvus on üldiselt väga mitmesugune iga ruutdetsimeetri plaadipinna kohta, keskmiselt võib lugeda umbes 2 ampertundi. 3) Anoodpinge aparaadi ehituskirjeldus ilmus Raadios nr. 33, 38 ja 40. Eelarve järele on hind 27 krooni. Täidab oma ülesannet korraliku ehitasviisi puhul hästi. 4) Akku mahtuvus peaks olema 70—80 ampertundi.

-O-. Mõisakülas. 1) Mahtuvuse kaotanud akkumulaator on lõplikult hävinud ning igasugused „arstimise" katsed ei või anda tagajärgi, olgu see raudnikkel- või tinaakku.

P. S. K. T. 1) „Raadio" nr. 29 ja 30 saab tellida toimetusest. 2) Telefoni induktoreid leidub müügil elektrotehnika- ja telefonitöökodades. Hinnad kokkuleppe järele 4—8 krooni tükk.

Simu. Roelas. 1) Kõik kahevõrelambid on audionina ühevääртuslikud. 2) F. Olbrei detektor-audioniga ei saa kuulata lühilainel saatjaid, kuna selliste vastuvõtjad teissugust ehitusviisi vajavad. 3) Tegemist on, niipalju kui Teie kirjeldusest aru võib saada, fadingi nähtega lainete perioodilise nõrgenemisega. See nähe tekib lainete levimisest eetris ja selle kaotamiseks abinõu pole seni leitud.

Ab. Koksveres. 1) Anoodakkumulaatori pingeks on soovitav valida 120 volti. Keskmiselt jätkub anoodakkumulaatori laengust 1—1½ kuuks. 2) 120-voldiline anoodakkumulaator maksab 40—50 krooni, üksikud 10-voldilised purgid 5—6 krooni. 3) Korraliku laadimise ja käsitamise juures peab anoodakku vähemalt üks aasta vastu. Tihti rohkem. 4) Kõige vastupidavamad on raudnikkel-anoodakkud, kuid nende hind on umbes 50% kallim. Anoodakku annab seda kauem aega voolu, mida suurema mahtuvusega ta on valitud. 5) Tinaakkumulaatorite hape on ikka ühekangune, ükskõik, kas on see anood- või kütteakkus, s. o. 26—28° Beaumé. 6) Loomulikult võib akku transporteerimise ajal korgid õhukindlalt kinni panna, kuid ainult laadimisele viies. Laadimiselt tuues ajavad plaadid gaase välja ja akku viskab seega korgid pealt ära. 7) Lühilaine vastuvõtjaid leidub müügil õige vähe ja nende hind, kui vastuvõtja on universaalvastuvõtjana ehitatud, s. o. ka normaallaineile, on kaunis kallis — 400—600 krooni. Patareid on samased, nagu igal vastuvõtjal.

P. L. Virumaal. 1) „Ühenupulise" raadiovastuvõtja ehitamine käib raadioamatööril üle jõu. Seda on võimalik saavutada vaid hästi varustatud laboratooriumis. 2) Meie jääme siiski oma soovituse juurde, ehitada 4-lambiline varivõre-vastuvõtja. Eriti selles variandis, mille kirjeldus ilmub käesolevas numbris. 3) „Luxus"-tüüpi vastuvõtjat meie teada üldse ei valmistata patareide jaoks. Vähemalt ei leidu seda meil müügil. 4) Üleriiklise Raadioühingu sihid on nagu kõigil raadioharrastajate organisatsioonel. ÜRÜ on aga aktiivsemalt kui seni ükski teine ühing asunud tegevusse, asutanud oma ajakirja, korraldanud raadiokursusi, muretsenud iseehitajaile aparaatide osi jne. Liikmeteks on vähem ringkond avalikke tegelasi.

Toimetuse kirjakast

Abonent Tartus. Budapesti mustlasorkestri pildi katsume lähemal ajal avaldada.

Neudorfi käsiraamatu III osa on müügil „Raadio" talitusest, hinnaga 25 senti. „Raadio" kaasandena pole teda võimalik avaldada.

Ringh. orkestrisse puutuva osa andsime edasi ringhäälingule.

„Knut". Teie teadete eest suur tänu. Peatelefonidega peate mõlemast telefonist kuulma. Kui Teie ei kuule, siis on juhed katki ehk telefonid rikkes. Ühelambilise montaazh-skeemi meil kahjuks ei ole.

F. W. Oleme Teiega täiesti ühel arvamisel ja loodame lähemas tulevikus paranemist.

„Raadioleht" lõpetab ilmumise.

Alates 1. jaanuarist 1932. a. lõpetab „Raadioleht" iseseisva ilmumise.

Vastava kokkuleppe põhjal Ü. E. Raadioühinguga saadetakse neile „Raadiolehe" tellijatele, kelle tellimisaeg ulatub 1932. aastasse, ajakirja „Raadio" kuni tellimisaja lõpuni.

Väljaandja: *Üleriikline Eesti Raadioühing*
Vastutav toimetaja: Dr. *H. Mäe*

Tellige „Raadio“ aasta peale, sest aastatellijad saavad tasuta ilmunud aparaatide ehituskirjelduse montaash-plaanid loomulikus suuruses.

Kas Teie olete juba tellinud uueks aastaks raadioasjanduse ajakirja „Raadio“

Kui ei, siis tehke seda kohe. et ajakirja saatmises vahet ei tuleks!

SISUKS: kodu- ja välismaa raadioasjanduse päevaküsimused ja uudised, ringhäälingute tegevuse kirjeldused, raadiokuulajate päevamured, saatekava kriiitika, ringhäälingus ettekantavate ooperite ja tähtsamate loengute sisu kokkuvõtted, raadiotehnilised artiklid, aparaatide, akkulaadijate, valjuhääldajate jne. ehituskirjeldused ühes ehitusskeemide ja eelarvetega, praktilisi näpunäiteid ja tulusaid nõuandeid aparaatide käsitamiseks ja nende vigade kõrvaldamiseks ning ärahoidmiseks, tehniline kirjakast, ***iganädalased kodu- ja väljamaade saatejaamade saatekavad,*** jaamade lainepikkused ja võimsused, lugejate nurk, vested, jutud, naljad, rikkalikult pilte, karrikatuure, joonistusi jne.

Raadio vastutavaks toimetajaks on Dr. phil. et rer. pol. Hjalmar Mäe ja tegevtoimetajaks stud. ing. Valentin Trofimof, kuna ajakirja tehnilise osa toimetamine sünnib dipl. ing. F. Olbrei kaastegevusel.

Raadio tehnilise osa alalisiks kaastöölisiks on pea kõik Eesti tuntuimad raadio-eriteadlased, nagu F. Olbrei, R. Neudorf, H. Enok, L. Stürmer, E. Davidov j. t.

Raadio ilmub igal reedel ja on laupäeval ka kõige kaugemas maanurgas müügil.

Raadio tellimishind on:

12 kuu peale . . .	Kr. 4.50
6 „ „ . . .	„ 2.40
3 „ „ . . .	„ 1.20

Tellida saab igast postiasutusest, raadioärist ja talitusest. Üksiknumbri hind: harilik number 10 s. Suuremad ja lisadega numbrid suuruse järele 15—20 senti.

Üksiknumbrid müügil ajalehemüüjate juures, raudtee raamatukappides ja raadioärides üle maa.

Toimetuse ja talituse aadress: **Tallinn — Eteka Lai 41.**

Käesolevas „Raadio“ numbris kirjeldatud R. NEUDORF'i

4-lambilise varivõre-vastuvõtja

originaal-üksikosad on pärit meie rikkalikult sisustatud raadio-osakonnast.

A.-S. Karl Lemberg

TALLINN, Viru 3

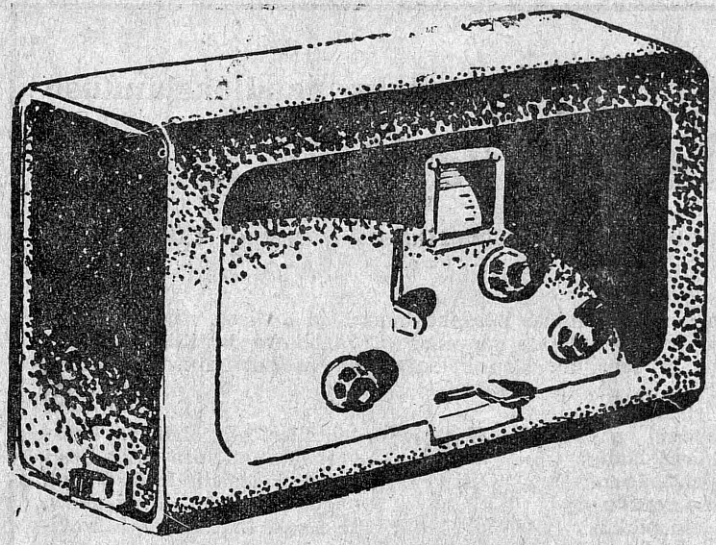

Nüüd saab maarahvaski

kuulata valjuhääldajas Euroopa saatejaamu

Teate muidugi, et A.-S. Tartu Telefoni Vabrik omab suurima raadiotööstuse Eestis, mille saadused on tuntud isegi kaugel väljaspool kodumaa piire.

Vabrik valmistab raadioaparaate nii võrgu- kui ka patareiküttele. Viimaste hulgast võib nüüd maarahvaski valida endale kohaseid vastuvõtjaid. Soovitame Teid eriti tutvuda uudisvastuvõtjaga „Nadir Luxus 3 B", mis viimasel Eesti raadionäitusel krooniti suure kuldaurahaga.

„Nadir Luxus 3 B" on suurim 3-lambiline patarei-kaugevastuvõtja metallist keres, ajakohase miniatüürse nägusa välimusega, ületamatute varivõre- ja pentood-lõpplampidega. Aparaadi käsitamine on äärmiselt lihtne, sest häälestamine sünnib ühe ainsa nupu abil valgustatud trummelskaalal. Grammofonimuusika ülekandmise võimalus. See aparaat on tänapäeva raadiotehnika kõige moodsamate saavutuste kehastus ja üllatus raadioturul. See patareiga töötav vastuvõtja on konstrueeritud täpse koopiana võrkvastuvõtjast „Nadir Luxus 3 W".

Sama aparaatide ostuks A.-S. Tartu Telefoni Vabrik pakub soodsaid ostutingimusi 9-kuulise järelmaksuvõimalusega. Nõudke hinnakirju ja pidage raadioaparaadi ostul silmas, et see oleks valmistatud

Eesti täielikumas raadiotehases

A/S. Tartu Telefoni Vabrikus

Vabrik asub Tartus, Puiestee 9/11, telef. 2-34

ESINDUSED: ***Tallinnas*** — O/ü. „Esto-Muusika", Viru tän. 2.
Tartus — K.-m. Vennad Prüüs, Kaubahoov 20/21.
Viljandis — O/ü. „Esto-Muusika", Lossi tän. 14.
Rakveres — Gustav Leetberg & Poeg, Lai tän. 8.

47 raleajad 49 mnestr.

Eesti NSV Teaduslik Raamatukogu E I Eesti Akadeemia

Eesti Ühistrükikoda, Tallinnas 1931